Gens Nostra

„ONS GESLACHT"

MAANDBLAD DER NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING

GOEDGEKEURD BIJ KONINKLIJK BESL. VAN 16 AUGUSTUS 1949, No. 65

Laatstelijk goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 5 April 1955

JAARGANG 13 | No. 4/5 | APRIL/MEI 1958

Hoofdredacteur: W. D. H. Rosier, Postbus 976, Amsterdam. Administrateur van de Contactafdeling: C. Roodenburg, Van Eedenstraat 9, Haarlem. Administrateur der verzending van het Maandblad: Jan Hagoort, Kloosterstraat 11, Naarden. Secretariaat der N.G.V.: Postbus 976, Amsterdam.
Contributie minimum fl. 10,— te storten op Girorekening No. 547064 ten name van de Penningmeester der N.G.V. te HAARLEM.

L.S.

Ter gelegenheid van het IVe Congres voor Genealogie en Heraldiek te houden te Brussel, 6—10 mei a.s. heeft de Redactie het plan kunnen uitvoeren een bizonder nummer van de maanden april en mei uit te geven, waarin ook de buitenlandse Congressisten iets van hun gading kunnen vinden.

Het wordt geopend met de heraldische stamreeks van Z.M. de Koning der Belgen, in wiens land het Congres plaats vindt.

Wij roepen de congressisten een hartelijk welkom toe.

Amsterdam, april 1958

A l'occasion du IVme Congrès de Généalogie et Héraldique, ayant lieu à Bruxelles, du 6 au 10 mai prochain, la Rédaction a tenu à réaliser un projet d'édition d'un numéro des mois d'avril et de mai, dans lequel les Congressistes étrangers trouveront quelque chose qui les intéressera.

Le premier article contient un arbre héraldique de S. M. le Roi des Belges, qui reçoit le congrès dans son Pays.

Nous souhaitons un bienvenu cordial aux congressistes.

W. D. H. Rosier
rédacteur en chef.

HERALDISCHE STAMREEKS VAN BOUDEWIJN KONING DER BELGEN

door
Dr. A. R. KLEYN

Het hoofd van nevenstaande stamreeks wordt ingenomen door het zgn. kleine wapen der Koningen onze Zuiderburen, bestaande uit een schild van zwart met de gouden „Belgische" leeuw, rood getongd en genageld. Dit wapen is ontleend aan het oude blazoen van de Hertogen van Brabant dat als zodanig sedert circa 1195 wordt gevonden. Het schild is geplaatst op de schuingekruiste koninklijke scepter met de gouden leeuw en de zilveren „hand van justitie" op gouden staf. Het is omhangen met de keten van de Orde van Leopold (I), waaraan van onderen het gekroonde kruisjuweel hangt. Op het schild rust de van purper gevoerde Belgische koningskroon en als devies voert het wapen de spreuk L'UNION FAIT LA FORCE in gouden letters op rood, van zwart geboord, lint.

Dit wapen dateert van 13 juli 1880 toen bij Koninklijk Besluit de Koninklijke wapens van België werden vastgesteld, met dien verstande dat het hartschild van Saksen gedwarsbalkt van goud en zwart met over alles heen de schuinbalksgewijs geplaatste groene ruitkrans) er niet meer op voorkomt. Hoewel nimmer uitdrukkelijk vastgesteld, is sedert de eerste wereldoorlog het voeren van het Saksische hartschild in onbruik geraakt. In het overzicht vinden wij het dan ook niet aangebracht in de schilden van de jongste drie generaties der Belgische Koningen. Het wapen van Prins *Philippe* van België, Graaf van Vlaanderen (overgrootvader van Koning *Boudewijn*) voert het hartschild wèl en is bovendien „gebroken" van een rode barensteel of tournooikraag, ter onderscheiding van zijn oudere broer Kroonprins en vervolgens Koning *Leopold II*, die het volledige wapen voerde.

Het eerste wapen door *Leopold I* als Koning der Belgen gebezigd vindt men aan het slot van de reeks afgebeeld. Het is nooit door een officieel Besluit vastgesteld, doch de Koning maakte er sedert 1837 gebruik van als persoonlijk blazoen, toen in dat jaar het Belgische Staatswapen bij art. 125 van de Grondwet werd aangenomen.

Een merkwaardig wapen, dat van *Leopold I*! In kwartier I. en IV. vinden wij Groot-Britannië, terwijl de kwartieren II. en III. het Saksische stamwapen bevatten, zijnde het blazoen van het geslacht waartoe de Koning behoort, al had dat, als voornaamste wapen, in het eerste (en eventueel vierde) kwartier behoren te staan. Groot-Britannië (sedert 1801 gekwartilleerd: I. en IV. Engeland, II. Schotland en III. Ierland), met weglating van het Brunswijks-Hannoverse hartschild en de barensteel met vijfhangers, de middelste beladen met een rode, goud geknopte roos, dankt zijn opname in het wapenschild van *Leopold* aan het feit, dat hij in 1816 door zijn huwelijk met Prinses *Charlotte* van Groot-Britannië en Hannover († 1818), de erfgename van het Verenigd Koninkrijk, tot Engelsman genaturaliseerd werd, tot Brits maarschalk benoemd en tot Hertog van Kendall verheven. In 1818 werden als I. en IV. kwartier het Groot-Britannië—Brunswijk-Hannover wapen met barensteel opgenomen in het volledige Saksen-Koburg-Gotha blazoen met zijn 19 kwartieren, die gezamenlijk kwartier II. en III. bezetten. Later vereenvoudigde men zowel

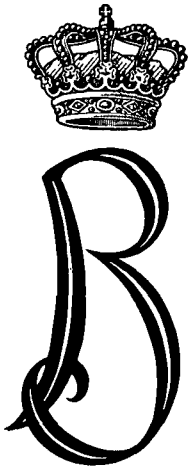

BOUDEWIJN I
ALBERT KAREL LEOPOLD
AXEL MARIA GUSTAAF
KONING DER BELGEN

LEOPOLD III
KONING D. BELGEN

ASTRID
PRINSES V. ZWEDEN

ALBERT I
KONING D. BELGEN

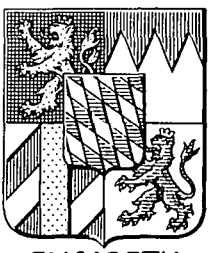

ELISABETH
HERTOGIN I. BEYEREN

PHILIPPE
GRAAF V. VLAANDEREN

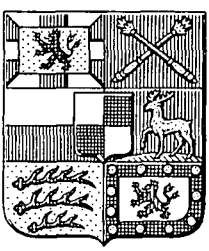

MARIA
PRINSES V. HOHENZOLLERN
SIGMARINGEN

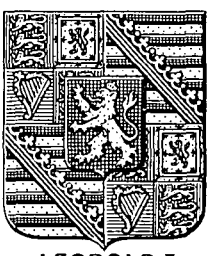

LEOPOLD I
KONING D. BELGEN

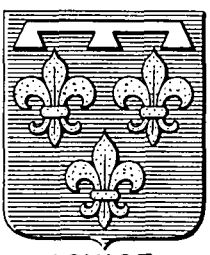

LOUISE
PRINSES V. BOURBON
ORLEANS

het ingewikkelde Saksische wapen tot het stamsymbool, als het Britse wapen door het, met weglating van Hannover, na de troonsbestijging van Koningin *Victoria,* ongebroken door de barensteel af te beelden.

Op nòg een merkwaardigheid zij hier gewezen. Hoewel de Belgische leeuw evenals zijn Brabantse voorganger ongekroond is en als zodanig in het Grondwetsartikel, bovenaangehaald, beschreven, voerde Koning *Leopold* in den beginne deze gekroond met een koninklijke kroon, welk gebruik vermoedelijk door hem werd overgenomen uit het wapen van zijn voorganger, Koning *Willem I* der (Verenigde) Nederlanden, zoals bij K.B. van 1815 vastgesteld.

De stammoeder van het Belgische Koningshuis was Prinses *Louise Marie van Bourbon-Orléans,* dochter van de latere Koning *Louis Philippe* van Frankrijk, met wie Koning *Leopold I* in 1832 in het huwelijk getreden was. De tak *Orléans* ontstond in *Philippe* (1640—1701), jongere broeder van Koning *Lodewijk XIV* en zoon van *Louis XIII.* Hij voert Frankrijk (in blauw drie gouden lelies) met een zilveren barensteel in het hoofd.

De gemalin van Prins *Philippe* van België, Graaf van Vlaanderen, *Marie Louise* Prinses van Hohenzollern-Sigmaringen, dochter van Vorst *Karl Anton* en *Josephine* Markgravinne van Baden, voert een ingewikkeld wapen, zoals in die tijden vooral in Duitse landen gebruikelijk. Het wordt beschreven: gedeeld en twee maal doorsneden, tezamen zes kwartieren vormende: I. in goud een zwarte dubbelstaartige leeuw, rood gekroond en genageld, het geheel gezoomd van zilver en rood van twaalf stukken (Burggraafschap Neurenberg); II. in rood twee schuingekruiste gouden scepters (vanwege het Rijkskameraarsambt, door het Zollern geslacht erfelijk bezeten); III. doorsneden van zilver en rood (Heerlijkheid Haigerloch en Werstein); IV. in rood (niet blauw zoals maar al te vaak onjuist wordt weergegeven!) een stappend hert op groene heuvel (Graafschap Sigmaringen); V. in goud drie rode liggende omgewende hertshorens, boven elkaar, de twee bovenste van vier en de onderste met drie takken voorzien (Graafschap Veringen); VI. in zilver een rode dubbelstaartige leeuw, goud gekroond, getongd en genageld, het geheel gezoomd van zwart beladen met elf gouden besanten (Graafschap Bergh); Hartschild: gevierendeeld van zilver en zwart (stamwapen van de oude graven van Zollern). Het Nederlandse Graafschap Bergh ('s-Herenberg) werd bij testament door Graaf *Oswald III van Bergh* († 1712) laatste mannelijke telg van het Bergse Graven geslacht uit het Huis Wassenaar-de Leck, nagelaten aan diens achterneef *Frans Wilhelm van Hohenzollern-Sigmaringen,* kleinzoon van zijn zuster *Maria Clara van Bergh,* onder beding van aanname van wapen, naam en titel *van Bergh.* In 1912 verkochten de *Sigmaringens* hun in Nederland gelegen bezittingen en rechten aan de Heer *Jan Herman van Heek* te Enschede.

Koning *Boudewijn*'s grootmoeder van vaders zijde is de wel bekende hoogbejaarde maar nog zeer vitale muzieklievende Koningin-moeder van België, *Elisabeth,* geboren Hertogin in Beyeren, zoals de officiële titel luidt. Zij voert het wapenschild der Beyerse Koningen en Hertogen: gevierendeeld: I. in zwart een gouden dubbelstaartige leeuw, rood gekroond, getongd en genageld (Rijnpaltsgraafschap); II. getand doorsneden van rood en zilver (Hertogdom Franken); III. links geschuinbalkt van zilver en rood van zes stukken, met over alles heen gaande een gouden paal (Markgraafschap Burgau); IV. in zilver een blauwe leeuw, goud ge-

kroond en rood getongd (Graafschap Veldenz); Hartschild: schuinsrechts spit geruit van zilver en blauw (Beijeren).

Tenslotte het blazoen van 's Konings moeder de diep betreurde door een auto-ongeluk in Zwitserland omgekomen Koningin *Astrid,* Prinses van Zweden. Gevierendeel door een gouden breedarmig kruis, I. en IV. in blauw drie gouden kronen (Zweden); II. en III. in blauw drie golvende zilveren linker schuinbalken, met over alles heengaande, een gouden, rood gekroonde en getongde leeuw (Folkunger); Hartschild: gedeeld a. twee maal geschuind van blauw, zilver en rood met over alles heen gaande een gouden gestyleerde gebonden korenschoof (Wasa); b. in blauw een zilveren gebogen brug met twee torens en drie bogen, zwart gevoegd, over zilver water dat zich in de voet bevindt. Boven de brug een gouden adelaar met neergeslagen vlucht in zijn klauwen houdende een horizontaal geplaatste bliksemschicht, overkoepeld door de zeven gouden sterren van het sterrenbeeld de Grote Beer (Bernadotte-Pontecorvo).

Aldus de wapenen van het Belgisch-Koninklijke voorgeslacht in rechte lijn van *Boudewijn I* Koning der Belgen, in wiens mooie gastvrije land dit jaar de Wereldtentoonstelling wordt gehouden en van 6—10 mei in het Palais du Cinquantenaire te Brussel het IVe Internationale Congres voor Genealogie en Heraldiek zal plaats vinden.

EEN ONBEKENDE TAK *VAN GERWEN* TE SCHIJNDEL

door B. W. VAN SCHIJNDEL

In Noordbrabant leefde een oud-Brabants geslacht *van Gerwen,* dat men voornamelijk in de Meyerij van 's-Hertogenbosch aantrof en dat in de middeleeuwen in de omgeving van Helmond, te Beek en Donk (Aerlebeek), Stiphout en Bakel gegoed was. Het voerde: gedwarsbalkt van zilver en sabel, met een vrijkwartier van azuur, beladen met een antiek gouden molenijzer. Helmteken: het molenijzer. De helm was, volgens *Brok,* gekroond. Van dit geslacht is tot op heden nog geen enigszins volledige genealogie gepubliceerd. Wel vindt men hieromtrent handschriftelijke stambomen, of uittreksels die daaruit werden gebezigd, doch sommige steekproeven bewezen reeds, dat deze in hun geheel niet met de authentieke akten overeenkomen (1). Ook werden fragmenten gepubliceerd in Taxandria, betreffende de Heusdense bastaardtak (2) en in De Nederlandsche Leeuw betreffende de Rotterdamse *van Gerwen*'s (3). Van beide is echter nog niet bewezen, hoe zij met de oude jonkers *van Gerwen* kunnen worden verbonden, alhoewel zij het oude wapen *van Gerwen* voerden. Het spreekt vanzelf, dat ook de kenner van de oude Meyerijse geslachten, wijlen Jhr. Mr. *A. F. O. van Sasse van Ysselt* getracht heeft de *van Gerwen* te behandelen. Hij gaf mij echter destijds te kennen, dat hij het onderzoek naar de werkelijke oorsprong van de oude jonkers *van Gerwen* had opgegeven, gezien de onoverkomelijke moeilijkheden, die hij hierbij had ontmoet. Alhoewel verscheidene jonkers *van Gerwen* eeuwenlang te Schijndel gegoed waren, is het mij niet mogen gelukken de navolgenden bij het adellijk geslacht aan te sluiten. Ook heb ik geen zegel van hen achterhaald, zodat het tot op heden onmogelijk is hun afkomst te bewijzen.

De oudstbekende, die ik van deze tak te Schijndel aantrof is:

I. *Willem van Gerwen,* geb. omstr. 1330, vermeld Schijndel 1372, † vóór 1390 (4), tr. N.N., waaruit:

1. *Paul,* die volgt II;
2. *Peter van Gerwen,* vermeld te Schijndel 1394—1395, † vóór 1428, tr. N.N. (5), waaruit:
   a. *Wouter van Gerwen,* † Schijndel voor 1438 (6);
   b. *Willem van Gerwen,* vermeld Schijndel 1438 (7);
   c. *Hubert van Gerwen,* vermeld Schijndel 1446 (8);
   d. *Aert van Gerwen,* vermeld Schijndel 1426, tr. *Aleyt Jansdr. van Berlicum* (9);
   e. *Petrus van Gerwen,* bezat het goed „Ter Wiel" te Gemonde (1428) (10).

II. *Paul Willemszn. van Gerwen,* geb. Schijndel omstr. 1360, vermeld Schijndel 1432, † vóór 1435, tr. N.N. (11), waaruit mij slechts een zoon bekend is:
1. *Paul,* die volgt III.

III. *Paul Paulszn. van Gerwen,* geb. omstr. 1390, verm. Schijndel 1432, † vóór 1478, tr. N.N. (12), waaruit:
1. *Willem van Gerwen,* vermeld Schijndel 1470, tr. *Elisabethdr. Dirck van Acht,* wed. 1512 (13);
2. *Henric,* die volgt IV;
3. *Yda van Gerwen,* tr. *Wouter Barthelomeuszn. Qwattel,* verm. Schijndel 1482 (14).

IV. *Henric Pauwelszn. van Gerwen,* geb. omstr. 1420, vermeld Schijndel 1445—1470, bezit land in „de Hulssche broeck aent Wybosch", † Schijndel vóór 1492, tr. *Aleyt Gerongs van den Hazeldonck,* † Schijndel vóór 1470 (15), waaruit:
1. *Paul,* die volgt V;
2. *Gerard van Gerwen,* vermeld Schijndel 1470—1505 (16);
3. *Willem van Gerwen,* vermeld Schijndel 1514, gegoed te Wybosch „by de Capelle", tr. *Elisabeth* N., wed. 1524 (17), waaruit:
   a. *Claes van Gerwen,* verm. 1514—1539, tr. *Agnes N.,* wed. *Claes Peter Reynen* (18), waaruit vermeld te Schijndel:
      aa. *Lambert van Gerwen,* vermeld 1539 (19);
      bb. *Willem van Gerwen,* vermeld 1539 (20);
   b. *Cathelyn van Gerwen,* vermeld 1537 (21);
   c. *Yda van Gerwen,* vermeld 1537 (22);
   d. *Dirck van Gerwen,* vermeld 1531 (23);
   e. *Aleyt van Gerwen,* vermeld 1532 (24);
   f. *Henric van Gerwen,* vermeld 1531 (25); (25a);
4. *Jan van Gerwen,* vermeld 1486—1490, gegoed te Wybosch (26);
5. *Henric van Gerwen,* vermeld Schijndel 1492—1508 (27), bezat een cijnsgoed te Middelrode (28), † vóór 1526, tr. *Martina Jan Willems* (29), † vóór 1508, waaruit:
   a. *Dirck van Gerwen,* vermeld Schijndel 1531, gegoed te Wybosch (30);
   b. *Henric van Gerwen,* vermeld Schijndel 1524—1526 (31);
   c. *Aleyt van Gerwen,* vermeld Schijndel 1524—1526 (32);
   d. *Joanna van Gerwen de oude,* vermeld Schijndel 1532 (33), tr. *Gerard Aert Claes,* vermeld 1524 (34);
   e. *Joanna van Gerwen de jonge* (35), tr. *Jan Adam Engelbrechts (Wybrechts) van den Vorstenbosch* (36);
6. *Henrica van Gerwen,* vermeld 1537 (37);

7. *Margriet van Gerwen,* vermeld 1508 (38);
8. (misschien) *Michiel Henricxzn. van Gerwen* (39).

V. *Paul Henricxzn. van Gerwen,* geb. omstr. 1450, vermeld Schijndel 1491—1512, † vóór 1517, tr. *Aleydis N.,* wed. *Jan Henricxzn. van der Capellen,* uit Boxtel (40), waaruit:

1. *Jan van Gerwen,* vermeld Schijndel 1537 (41), tr. *Maria van der Spanck,* dr. *Adam Janszn.,* schepen van Schijndel (42) en *Lijsbeth N.* (43), tr. 2. *Heylwich N.,* waaruit:

uit 1e huwelijk:

a. *Henric van Gerwen,* vermeld Schijndel 1564—1567 (44);
b. *Meryke van Gerwen,* vermeld Schijndel 1564, tr. *Roelof Lambertszn. Roelofs* (45);
c. *Zeger van Gerwen,* vermeld Schijndel 1564 (46);
d. *Jan van Gerwen,* vermeld Schijndel 1564 (47);
e. *Geert van Gerwen,* vermeld Schijndel 1564 (48);
f. *Paul van Gerwen,* vermeld Schijndel 1564 (49);

2. *Liske van Gerwen,* vermeld Schijndel 1545, „oudermoeder" van *Jan Willenszn. Spierincx,* die gehuwd was met *Mayke Barthelomeusdr. van Houtum* (50), tr. *Henric Peter Yoens* (51);
3. *Paul van Gerwen,* vermeld Schijndel 1517—1522, tr. N.N. (52), waaruit een zoon:
   a. *Henric van Gerwen,* gegoed te St. Oedenrode (1568), † voor 1576, tr. N.N. (53), waaruit een zoon:
      aa. *Henric van Gerwen,* vermeld 1576 (54);
4. *Henricxke van Gerwen,* tr. *Henric Weygergancx,* zn. *Henric Willemszn.* en *Beatrix Bollens* (55).

Brussel, maart 1958.

---

(1) *Eckman.* Généalogies de quelques familles nobles et anciennes des dix-sept provinces des Pays-Bas, III, 131. - Taxandria, 1936, 267. Kon. Bib. Brussel. Ms. no. 20177, no. 21647. Ms. Houwaert, no. II-6511, 256—258. Min. Buit. Zaken. Brussel. Ms. no. 40, 29. Bib. Héraldique.
(2) Taxandria 1937, 97. Van deze tak berust een belangrijk handschrift in de Bibliotheek van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen. Het is van vele gekleurde wapens voorzien en betreft de afstammelingen van de Heusdense tak, die zich naar Antwerpen hadden verplaatst en aldaar de titel van jonker voerden.
(3) Nederlandsche Leeuw, 1939, 503, 569; 1940, 44, 86.
(4) R.A. 's-Hertogenbosch. Schepenreg. 's-Bosch no. 1175 (1367—1372, folio 175verso.
(5) Idem, No. 1179 (1390—1394), folio 557; no. 1180 (1393—1396), folio 154.
(6) Idem. No. 1209 (1438), folio 139.
(7) Idem. No. 1209 (1438), folio 165verso.
(8) Idem. No. 1217 (1446), folio 253.
(9) Idem. No. 1196 (1426), folio 110verso.
(10) Idem. No. 1199 (1428), folio 44.
(11) Idem. No. 1203 (1432), folio 301verso.
(12) Ibidem. Idem. No. 1248 (1478), folio 57 verso.
(13) Idem. No. 1240 (1470, folio 83verso; no. 1248 (1478), folio 57verso; no. 1282 (1512), folio 258, 500verso; no. 1287 (1516), folio 134. Ils eurent une fille *Cathelyn van Gerwen* (1512).
(14) Idem. No. 1252 (1482), folio 467verso.
(15) Inventaris van het Archief der gemeente Schijndel, blz. 27, no. 106, 2-3-1457. R.A. 's-Hertogenbosch. Schepenreg. 's-Bosch no. 1216 (1445), folio 329verso; no. 1240 no. 1240 (1470), folio 83verso.
(470), folio 83verso.
(16) Idem. No. 1275 (1505), folio 3. A.G.R. Brussel. Chambre des Comptes no. 45091, folio 344.

(17) R.A. 's-Hertogenbosch. Schepenreg. 's-Bosch no. 1284 (1514), folio 598. Rt. A. St. Michielsgestel. Reg. no. 33 (1538—1542), folio 6.
(18) Idem. Schepenreg. 's-Bosch no. 1284 (1514), folio 598; no. 1331 (1539), folio 225verso.
(19—20) Idem. No. 1331 (1539), folio 225verso.
(21) Idem. No. 1328 (1537), folio 134.
(22) Ibidem. Idem. No. 1284 (1514), folio 598.
(23) Ibidem. Idem. No. 1315 (1531), folio 250verso.
(24) Ibidem. Idem.
(25) Ibidem. Idem.
(25a) Blijkens Memoriaal Gerwen, Nunen en Nederwetten van A. M. Frenken, stichtte in 1544 mr. *Peter Willem Hendricx van Gerven* twee missen in de kerk van Gerwen. Hij was kannunik te Eindhoven en zal wel zijn broeder geweest zijn.
(26) Inventaris Schijndel, blz. 31, 11-5-1486. R.A. 's-Hertogenbosch. Schepenreg. 's-Bosch no. 1260 (1490), folio 313.
(27) Idem. No. 1262 (1492), folio 308verso; no. 1278 (1508), folio 289verso, 290verso; no. 1315 (1531), folio 250 verso.
(28) Idem. No. 1262 (1492), folio 308verso.
(29) Idem. No. 1378 (1508), folio 289.
(30) Idem. No. 1315 (1531), folio 250verso; no. 1260 (1490, folio 468. Een *Dirck*, zn. wijlen *Henric van Gerwen*, was gehuwd met *Lutgardis*, dr. wijlen *Godfried Smeets* en *Elisabeth Xiprianusdr. Dircx van Creyvelt*. Rt. A. Boxtel Reg. no. 61 (1527). Wordt vermeld een *Dirck van Gerwen* met zijne kinderen: *Henric van Gerwen*; *Margriet van Gerwen* en *Beelke van Gerwen*, tr. *Hubrecht Meeus*.
(31) Idem. Schepenreg. 's-Bosch no. 1302 (1524), folio 331; no. 1357 (1526), folio 247; no. 1315 (1531), folio 250verso.
(32) Ibidem. Idem.
(33) Idem. No. 1302 (1524), folio 365; no. 1315 (1531, folio 250verso.
(34) Ibidem. Idem.
(35) Idem. No. 1302 (1524), folio 365).
(36) Idem. No. 1315 (1531), folio 250verso.
(37) Idem. No. 1328 (1537), folio 16.
(38) Idem. No. 1278 (1508), folio 289verso.
(39) Idem. No. 1251 (1481), folio 351.
(40) Idem. No. 1261 (1491), folio 65verso; no. 1278 (1508), folio 289verso; no. 1283 (1512), folio 147verso. A.G.R. Brussel. Chambre des Comptes. Reg. no. 45091, folio346.
(41) R.A. 's-Hertogenbosch. Schepenreg. 's-Bosch reg. no. 1328 (1537), folio 156. Rt. A. Boxtel. Reg. no. 60, 17-8-1517.
(42) Brabantse Leeuw, I, 112.
(43) R.A. 's-Hertogenbosch. Rt. A. Boxtel. Reg. no. 60, 17-8-1.
(44) Idem. Rt. A. Schijndel. Reg. no. 50 (1564), laatste blad; schepenreg. 's-Bosch reg. no. 1391 (1567), folio 333verso.
(45—47) Ibidem. Idem. No. 1329 (1538—1539), folio 107. Misschien is *Jan van Gerwen* identiek aan *Janzn.* wijlen *Jan Paul van Gerwen*, gegoed te Someren in 1539.
(48) Idem. Rt. A. Schijndel. Reg. no. 50 (1564), laatste blad; schepenreg. 's-Bosch no. 1344 (1545), folio 176.
(49) Ibidem. Idem. Een *Claes Jan Paul van Gerwen*, verm. Schijndel 1563, tr. *Cathalyn Jacobsdr. van den Heuvel*, die hertr. *Gerard Claes*, waaruit: *Margriet van Gerwen*, tr. *Joost Gerards; Cathalyn van Gerwen*, tr. *Lambert Willem Jans*; *Thomas van Gerwen*; *Jan van Gerwen*, tr. *Margriet van der Haghen* en *Marie van Gerwen*, tr. *Jan Adriaen Dirckx*.
(50) Brabantse Leeuw, III, 189.
(51) R.A. 's-Hertogenbosch. Rt. A. Boxtel. Reg. no. 60, 17-8-1517.
(52) Idem. Schepenreg. 's-Bosch no. 1290 (1517), folio 31; no. 1297 (1522), folio 15verso.
(53) Idem. No. 1393 (1568), folio 143verso.
(54) Idem. No. 1400 (1574), folio 358verso.
(55) Idem. No. 1302 (1524), folio 451. In het begin der XVIIe. eeuw leefden nog te Schijndel: I. *Daniel Hendricxzn. van Gerwen*, secretaris van Schijndel, tr. *Cathelyn van den Bogaerd*, dr. *Gysbert Gysbertszn.* en *Emke van den Heuvel*. II. *Mayke Henrixdr. van Gerwen*, tr. *Paul* zn. brouwer *Joris Peter Maes*. III. *Jan Henriczn. van Gerwen*, tr. *Heesken* dr. *Hugo Janszn. van Berkel*. Deze heb ik niet kunnen aansluiten.

EEN ZESTIENDE EEUWSE FAMILIEKRONIEK UIT GENT

Het hierbij gepubliceerde handschrift is thans in bezit van Ir. L. P. de Stoppelaar te Velsen, die het aantrof in een verzameling oude familiepapieren van zijn vader. Het handschrift is waarschijnlijk een fragment van een oude familiekroniek, die omstreeks het eind van de 16e eeuw werd geschreven. Bewaard zijn gebleven de genummerde bladen 1 t/m. 12 en 37 t/m. 40. Enkele bladen zijn geheel blanco en enige andere bladzijden vertonen open ruimten meestal volgend op onvolledige beschrijvingen. Vermoedelijk bestond dus de bedoeling de tekst aan te vullen. Hier en daar zijn in de tekst open plaatsen (aangegeven door .....) waar een naam ontbreekt, die de schrijver van de kroniek blijkbaar niet wist en alsnog wilde bijschrijven. Het handschrift is regelmatig door eenzelfde hand geschreven, slechts een klein gedeelte is van een andere hand en werd in de 2e helft van de 17e eeuw er aan toegevoegd. Enkele plaatsen zijn door onduidelijkheid, vlekken of beschadiging onleesbaar geworden. In het begin zijn drie papierstroken met aantekeningen en een genealogisch overzicht van de nakomelingen van Glaude Damas en Elisabeth de Stoppelaer aan het handschrift toegevoegd evenals nog een wapenkaart waarvan hierbij een afbeelding is opgenomen.

Hoewel het feitelijk een kroniek is van het geslacht Damas, is het geschrift door verwantschap terecht gekomen in de familie de Stoppelaar, een oud Gents geslacht. Tijdens de reformatie weken eind 16e eeuw enkele leden van het geslacht de Stoppelaar als Doopsgezinden naar het Noorden uit waardoor een Nederlandse tak ontstond, die op de huidige dag in ons land voortleeft. Tot die uitgewekenen behoorde o.a. Guilliam of Willem de Stoppelaer, die zich in genoemde tijd te Haarlem als koopman vestigde. De kroniek bevat grotendeels 16e eeuwse familieaantekeningen over het geslacht Damas en de Stoppelaar te Gent. Vermoedelijk heeft Mr. J. H. de Stoppelaar (grootvader van de huidige bezitter), die destijds gemeente-archivaris van Middelburg was, de verschillende bewaard gebleven fragmenten tot een boekje laten samenbinden en maakte daarin op het schutblad de aantekening: „belangrijk boekje, sedert onheugelijken tijd in het bezit der familie Stoppelaar".

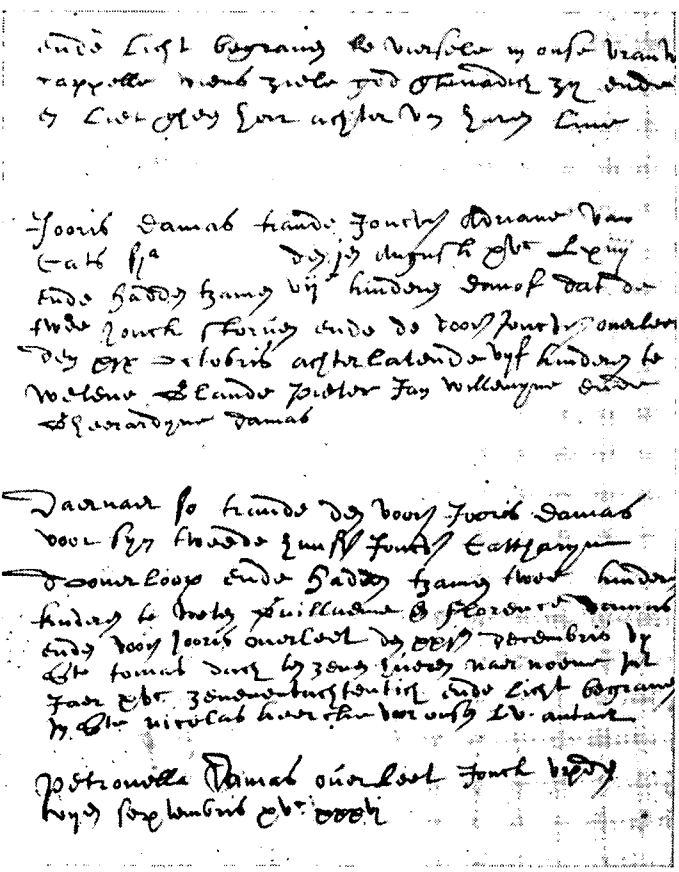

Haarlem.

C. ROODENBURG

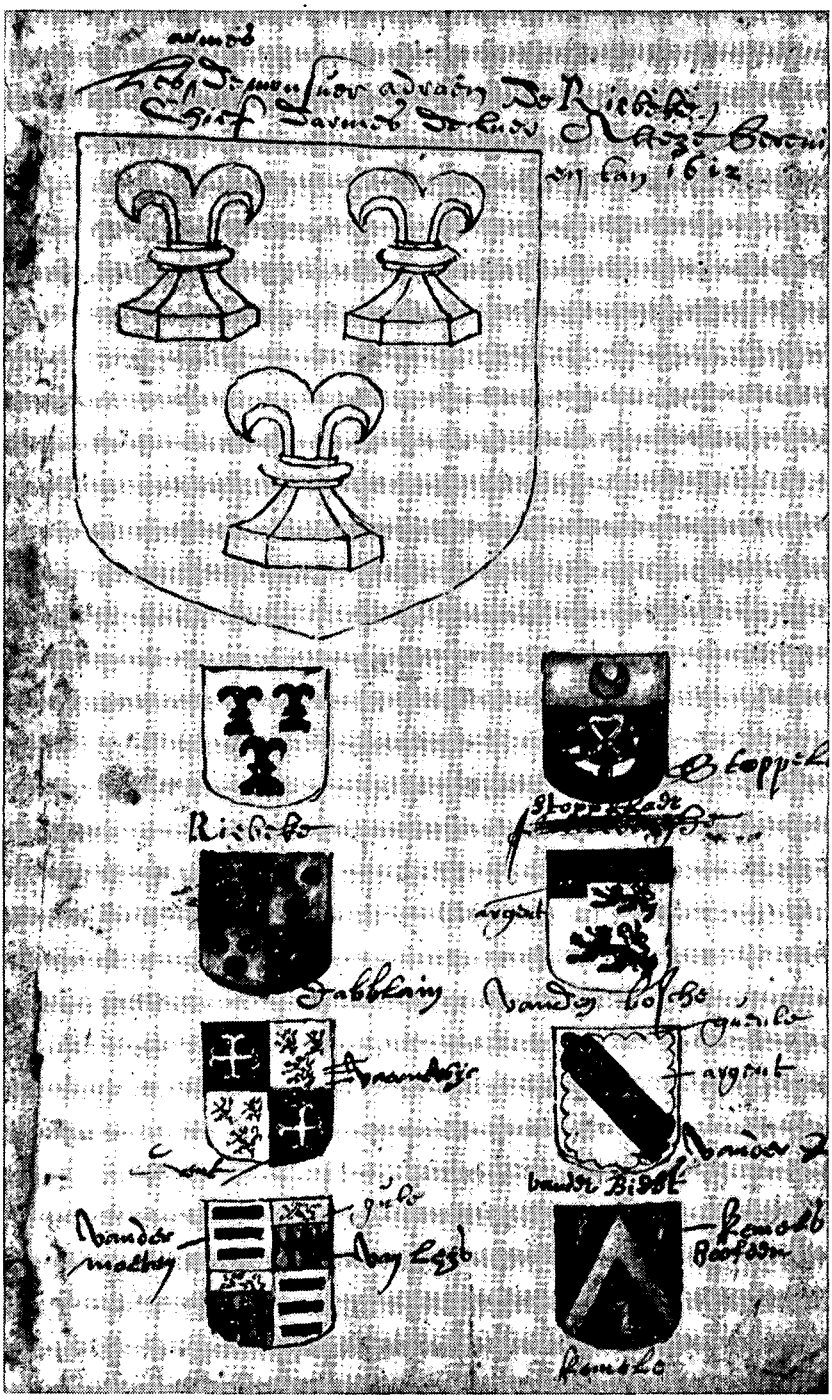

Op wapenblad :

Les armes de monsuer Adr (i)aen de Riebeke,
chief d'armes de luer Alteze Serenif (*of, t is op die letter afgeknipt*) en l'an 1612.

Onder en bij de wapens staat :

Riebeke — Stoppelaer
argent
Dabblain — van den Bosche
Vaernewijc — queule
argent
Gent — van der Biest
kemelshoofden
gu(e)le
van Leijs
van der Moeten — Kemele

Op smalle strook staat :

Nata joncvrauwe Willemine Stoppelaere, relieuse int cloostre ten nieuwen bossche bij Ghendt, den VIIen van sporcle smorghens ten III hueren int jaer XV-hondert (en) VI 't saterdaechs.

—

Nata Joesijnkin Stoppelaere tusschen V ende VI hueren van den avonde int jaer XV-hondert (en) VIII.

—

Nata Barbelkin Stoppelaere int jaer XV-hondert (en) IX smorghens ontrent den V hueren.

—

Natus Ph(i)l(ip)s de Stoppelaere filius Ph(i)l(ip)s ontrent den IX hueren van den avonde int jaer XV-hondert (en) XI vriendach, den eersten dach van oegstmaent. Obijt XV en septembris (15) 70, vrijdach, tot Wachbeke ende aldaer begraven.

—

Nata Betkin Stoppelaere int jaer XV-hondert (eny) XII smorghens tusschen III ende vier hueren swoensdachs den XXen van laumaent. (in marge:) Obijt 23en novembris 1553.

—

Nata Joncvrauwe Catheline int jaer XV-hondert (en) XIIII tusschen XI ende XII voor de noeme donderdach, relieuse int selve cloostre voorn(oemd) den VIen van wedemaent.
(in marge:) Obijt 12 Aprilis 1597 up saterdach beloken Paeshavene ende wiert beloken Paesdach na de noene begraven te Streminenten (?) te Gendt.

—

Ter zaligher memorien van *Ph(i)l(ip)s de Stoppelaere* mijn beminde vader overleedt den XVIIden van Junius XV-hondert (en) XLIX smaendachs ten vier hueren van den morghenstondt ende des vriendaechs daer naer zo wardt hij begraven ende het uutvaert meteen ghedaen.

—

Op volgend los blaadje:

Jo(ncke)r Daniel de Stoppelaer (*er boven staat: onsen aude oom*) verleet den IIIden July 1604.

(Hier begint het handschrift).

Jooris Damas den aude hadde ghetraut Joncvr. ..... ende hadden tzamen dese naervolghende kinderen:

Jan Damas ..... (*hierna volgt open ruimte*).

Jan Damas den aude hadde ghetraut Joncvr. ..... de Villa ende tzamen dese naervolghende kinderen te weten Glaude, Jooris, Pieter, Lieven ende Jacobus Damas.

Ziet de aliantie van Glaude Damas folio viere, van Jooris folio XXXVIII verso, ende van alle de ander inschelijcx.

Glaude Damas f(iliu)s Jans overleet den VIden July up eenen dicendach int jaer XV-hondert zevenenvijftich ende licht begraven in de keercke van sente Jans in zijne vrije sepulture bij den preeckstoel in den bueck, wiens siele God wille ghenadich sijn, hij overleet up eenen dicendach snoenens corts naer XII hueren.

Den staet van goede van de kinderen achterghelaeten bij Glaude Damas zal men vinden in de greffie van schepenen van ghedeele ghedateert van den VIIen septembris XV-hondert LXIII int schependom van mer. Jan Zaller, rudder, joncker Pieter van Cantrerburch en hueren ghesellen, gheregistreert folio CCV.

Joncvr. Elisabeth de Stoppelare filia Philips, weduwe van Glaude Damas filius Jans, overleet den XXIIIen novembris XV-hondert drijentachtentich up eenen wonsdach tusschen VIe ende VIIe hueren.

(*folio 4*):

Glaude Damas filius Jans was ghebooren den VIIIen Jannuary XIIII-hondert vijfentaeghentich up eenen donderdach up den noene.

Ende dat Glaude Damas filius Jans ghetraut hadde joncvr. Elisabeth de Stoppelaere filia Philips den aude, die balliu was van Sinte Pieters te Ghendt ende hadden tzamen dese naervolghende kinderen:

1. Margriete Damas filia Claudi was ghebooren den vierthienden July anno XV-hondert drijendertich tusschen XIIen ende een hueren up eenen maendach ende hieven haer joncvr. Margriete van de Somple de Barbara van de Moere met Lieven Damas 't kins oom.
2. Philippole was ghebooren den XXVIIen february anno XV-hondert vierendertich tusschen vijf ende zes hueren smorghens up eenen saterdach ende hieven haer Philips de Stoppelare 't kins grootvader maternel ende Lievine ende Christaine Doens up sente Beernaerts dach.
3. Jooris Damas was ghebooren den XXIen february XV-hondert XXXV up eenen dicendach tusschen XIIen ende een hueren voor noene ende hieven hem Philips de Stoppelaere filius Jans de Jooris Damas 't kins oom ende de huusvrauw van Daniel de Stoppelaere.
4. Petronelle was ghebooren up eenen maendach den XXXen aprilis XV-hondert XXXVI ende hieven haer Pieter Damas 't kins oom met Anna Damas filia Lievens 't kins rechtsweer ende Margriete Muils. Zij wiert up den zelven dach ghedoopt ende sterf den VIIen septembris up onsen vrauwen havont ende licht begraven te sente Pieters.
5. Gheeraert was ghebooren den XVen meye XV-hondert XXXVIII up eenen wonsdach naer noene ende hief hem Gerard van Culsbrouck,

abt van sente Pieters, Joos de Grave ende joncvr. Marie van de Bundere.

6. Guillaeme was gheboeren den XVIIen Juny XV-hondert neghenendertich up eenen dicendach smorghens voor vier hueren ende hieven hem Willem van Hembyese, Joos de Grutere ende de weduwe van Jan de Stoppelaere.

7. Joos van gheboeren den XXIXen Junij XV-hondert XL up eenen dicendach naer noene tusschen Xe ende XIe hueren ende hief hem Joos Triest, Jan de Grutere filius Joos ende mejoncvr. sGruters.

8. Elisabet was gheboeren den Xen novembris XV-hondert XLI up eenen donderdach smorghens letter naer den zes hueren ende hief haer joncvr. Elisabeth Cabelliaus filia Philips, abdesse van Nonnenbossche, de huusvrauw van Adriaen Triest, de jonghe dochtere van Joos de Grutere met Philips de Stoppelaere 't kins oom maternel.

9. Franchois was gheboeren den XVIIen Juny XV-hondert XLIII up eenen sondach tusschen XIe ende XIIe hueren voor noene ende hief hem Franchois Lanbegois, Willem van Putten ende joncvr. Jacoba Beaufremen, de huusvrauw van Philips de Stoppelaere mijn swaghere, desen Philips de Stoppellare was oom van de kinde van smoeders sijde.

10. Lieven was gheboeren den XVIIen augusti XV-hondert XLIIII up eenen sondach voor noene ende hief hem Lieven de Stoppelaere filius Philips 't kins oom maternel ende Gheerard de Stoppelaere filius Daniels ende de huusvrouw van Jan van Hembyse, procureur generael.

11. Joanne was gheboeren den XIXen novembris XV-hondert XLV up eenen vridach naer den noene tusschen zeven ende acht hueren weinich voor de half huere ende hief haer Anthuenis van Mortaingen gheseyt Pottellis, joncvr. Joanna van Heetvolde gheseyt Saemslach ende d'huusvrauwe van Adolf de Grutere filius Joos.

12. Jan den joncxten ende lesten zone was gheboeren den Xen july XV-hondert XLVII up eenen zondach ende hief hem joncker Jan van Immersele, heere van Bandry, Jan de groote coopman ende joncvr. Livine de Stoppelaere filia Daniels ghesellenende van Lieven van Beclaers.

Hiernaer volghen de aliantien van de kinderen van Glaude Damas ende joncvr. Elisabet de Stoppelare.

Margriete Damas filia Claudi traude joncker Jan van Roijen ende overleet deser weerelt van de haesteghe siecke de peste den XXVIIIen july XVI-hondert LXXIII ende licht begraven in onse Vrauwe keercke sente Pieters. Sonder eenich hoir achter te laeten van haren live.

Philippole Damas hadde ghetraut joncheer Pieter van de Werve filius Jans ende overleet te Viersele upt hof te Ovorst up eenen sondach smorghens den XXIen septembris XV-hondert LXXII ende licht begraven te Viersele in onse Vrauwen cappelle, wiens ziele God ghenadich zij ende en liet gheen hoir achter van haren live.

Jooris Damas traude joncvr. Adriane van Cats filia ..... den Ien augusti V-hondert LXIIII ende hadden tzamen VII kinderen daer of dat de twee jonck storven ende de voors(chreven) joncvr. overleet den XIX octobris, achterlatende vijf kinderen te wetene Glaude, Pieter, Jan, Willemijne ende Gheerardijne Damas.

Daernaer so traude den voorschr. Jooris Damas voor sijn tweede huusvrauwe joncvr. Cattharijne d'Ooverloop ende hadden Tzamen twee kinderen te weten Quillaeme ende Florence Damas en den voorschr. Jooris

overleet den XXIen decembris up sente Tomasdach ten zeven hueren naer noene int jaer XV-hondert zevenentachtentich ende licht begraven in sente Nicolas keercke voor onsen L(ieve) V(rouwen) autaer.

Petronella Damas overleet jonck up den VIIen septembris XV-hondert XXXVI.

Gheeraert traude joncvr. Bonaventure du Mont ende hadden tzamen vier kinderen daerof de drije jonck storven als te weten Jaques, Isabeau ende Catherine ende den voorschr. Gheeraert overleet den XIXen septembris XVI-hondert zevene up eenen dicendach tusschen Xe ende XI hueren voor noene ende der donderdaechs daernaer wert de huutvaert ghedaen ende licht begraven in onse Vrauwe keercke tsente Pieters in de sepultuere van Philips de Stoppelaere bij den preeckstoel ende liet achter tzijnen overlijden eenen zone te weten Glaude Damas.

Quillaeme Damas overleet den Xen novembris XV-hondert LXII up eenen wonsdach wesende sente Martensavont ten elf hueren savons ende licht begraven in sente Jans keercke tot Ghendt in de sepulture van Glaude Damas filius Jans zijnen vadere.

Joos Damas en was noijt ghehuwet duer dat hij innocent wiert.
Joos Damas en was nijt ..... (*is met andere hand bijgeschreven en onleesbaar*).

Elisabet Damas traude joncker Pieter van Grijspeere filius ..... int jaer XV-hondert LXIII ende overleet sonder hoirs van haren lijve achter te laeten den XXIen septembris XV-hondert drijenneghentich tusschen XII ende een hueren van de noene ende licht begraven in sente Jans keercke, aut sijnde LII jaeren, in de sepulture van Claude Damas haren vader.

Franchois Damas overleet onghehuwet den VIen augusti XV-hondert tneghentich up eenen maendach tusschen acht ende neghen hueren naer noene ende licht begraven in sente Jans keercke in de sepulture van zijnen vadere.

Lieven Damas overleet onghehuwet den XIXen junij XV-hondert vierentachtentich corts naer XIIe hueren des nachts ende licht begraven in sente Jans keercke in de sepulture van sijnen vader.

Joanna Damas hadde ghetraut joncker Claude de la Chappelle den Xen juny XV-hondert LXXII ende hadden een kint 't welck starf met dat gheboren was ende den voorschr. Chappelle overleet den XXIIIen januarij XV-hondert vierentneghentich ende licht begraven in sente Jans keercke te Ghendt in den sepulture van Claude Damas sijn schoonvader ende de voorschr. joncvrauwe Joanna bleef weduwe ende overleet den ..... Jan Damas overleet den ..... juny XV-hondert LXI, aut zijnde XIIII jaeren ende licht begraven in sente Jans keercke in de sepulture van zijnen vader.

Hiernaer volghen de aliantien van de kinderen van Jooris Damas filius Claude ende joncvr. Adriane van Cats, filia ..... Glaude Damas heeft ghetraut joncvr. Maria Haccart filia Jaques ende hebben tzamen vier kinderen te weten Anthonette, Jaques, Adriane Damas (*onder Anthonette is bijgeschreven ;*) nata 5en septembris 1598.

Pieter Damas heeft ghetraut joncvr. Margriete de Baschy filia ..... ende hebben dese naervolghende kinderen :

Jan Damas, *is religieux int clooster van sente Pieters te Ghendt.*

Willemijne Damas.

Gheerardijne Damas, is religieuxse int clooster ter Haghen.

Van den tweeden huwelicke van Jooris Damas met joncvr. Catharijne d'Ooverloop :

Guillaeme Damas heeft ghetraut joncvr. ..... de Pratere ende hebben te samen ghehadt dese naervolghende kinderen :

Florence Damas.

Aliantie van de zone van Gheeraert Damas tweeden zone van Glaude Damas filius Jans.

Glaude Damas filius Gheeraerts huwede met joncvr. Franchoise van Hembieze filia Joos, den vierden octobris XVI-hondert zevene ende hadden tzamen dese naervolghende kinderen te weten :

Margriete (*hetgeen volgt is geschreven door een andere hand en op verschillende plaatsen onleesbaar*) ..... (*onl.*) jonghedochter gestorfven. Troude in tweeden huwelicke met joncvr. Adriane Coolman (weduwe ?) Adries Andries, filia Adriaen, advocaet in den Raet van Vlaenderen ende hadden twee kinderen tsamen te weten Marie Catarine ende Isabelle Terese Damas. Marie traude met joncker Daniel de Stoppelaere verstorf sonder kint achter te laten anno 1688.

Joncvr. Isabelle Terese Damas, anno 1661 is getrout met joncker Emanuel de Vulder filius joncker Guille, Heere vanDudzele Graminen en hadden te samen twaelf kinderen te weten Emanuel ende is in Franckrijck te la Fleschen provincie Anjou gestorfen (*er boven staat : versmoort*) naar dat hij aldaer sijn philosofien gedetendeert hadde.

Voorts (*volgt open ruimte*).

Johannes Franciscus Josephus, naer dat hij den Coninck met twee peerden ende knecht aen sijn burse gedient hadde onder t' regiment van de grave van Egmont, sijn tafel gehadt bij mijnheer de Handoncq, lieutenant colonel van 't regiment, is gestorfven meije 1691 tot Haelter ende begraven voor 't setten in den coor van sijn vader.

Hebben voor hun quartieren :

Vaderlicke seyde :	Vaderlicke moederssijde :
de Vulder	Damas
Caverel	Duymont
Feutsyoite	Stoppelare
Mille dit Nailly	de Villa
van den Heede	Donvel
Edeghem	Coelman
Herseller	van Havere
Gistelles	van den Heede
	Horebeke

(Hier eindigt het andere handschrift).

Ende dat Jan Damas traude joncvr. ..... de Villa filia Pieters ende hadden tzamen naervolghende kinderen te weten : Glaude, Jooris, Pieter, Lieven, Jaques Damas.

Dit naervolghende zijn de aliantien van de kinderen van Jan Damas den aude.

Glaude Damas traude joncvr. Elisabet de Stoppelare ende hadden tzamen XII kinderen zo hier voorschr. gheseyt staet zo wel van haeren alianten als andersins.

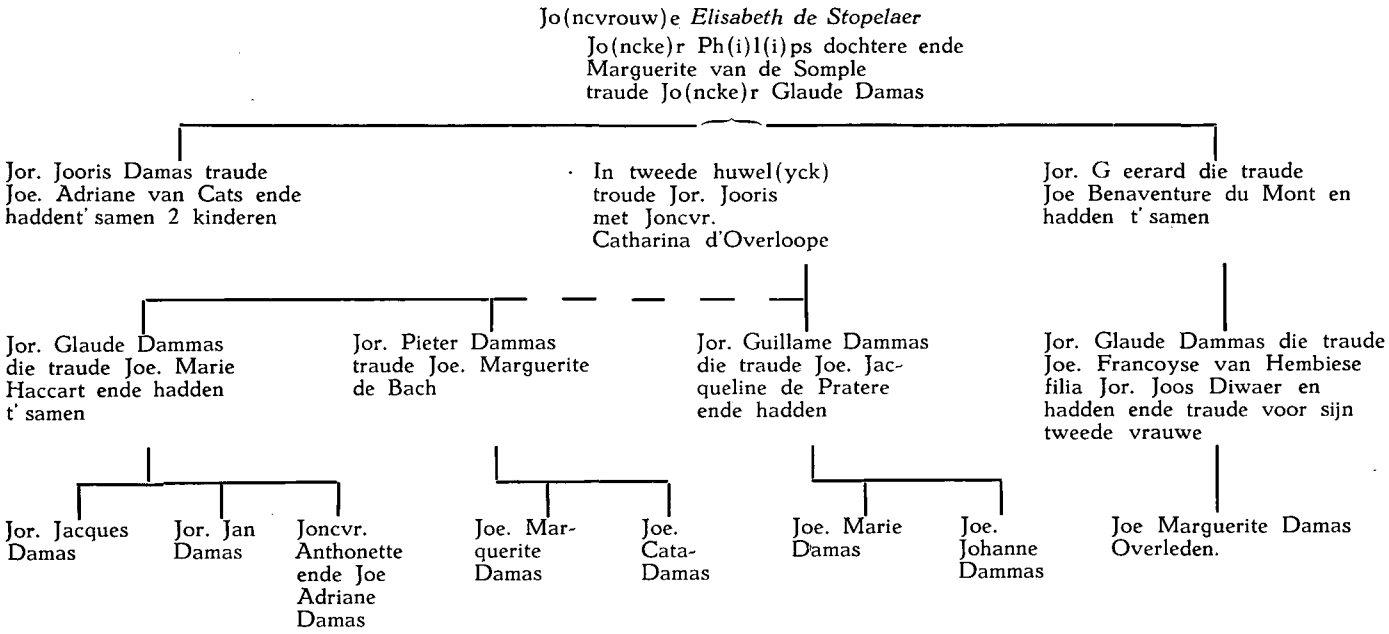
Jo(ncvrouw)e *Elisabeth de Stopelaer*
Jo(ncke)r Ph(i)l(i)ps dochtere ende
Marguerite van de Somple
traude Jo(ncke)r Glaude Damas
Jor. Jooris Damas traude
Joe. Adriane van Cats ende
haddent' samen 2 kinderen
In tweede huwel(yck)
troude Jor. Jooris
met Joncvr.
Catharina d'Overloope
Jor. G eerard die traude
Joe Benaventure du Mont en
hadden t' samen
Jor. Glaude Dammas
die traude Joe. Marie
Haccart ende hadden
t' samen
Jor. Pieter Dammas
traude Joe. Marguerite
de Bach
Jor. Guillame Dammas
die traude Joe. Jac-
queline de Pratere
ende hadden
Jor. Glaude Dammas die traude
Joe. Francoyse van Hembiese
filia Jor. Joos Diwaer en
hadden ende traude voor sijn
tweede vrauwe
Jor. Jacques
Damas
Jor. Jan
Damas
Joncvr.
Anthonette
ende Joe
Adriane
Damas
Joe. Mar-
querite
Damas
Joe.
Cata-
Damas
Joe. Marie
Damas
Joe.
Johanne
Dammas
Joe Marguerite Damas
Overleden.

Pieter Damas traude joncvr. Pieryne van de Voorde ende hadden tzamen eenen zone ende een dochter te weten Lieven ende Margriete Damas. Den voorschr. Pieter overleet den XIIIen meye XV-hondert LII ende licht begraven in sente Nicolas keercke in den sijbueck in de zuutzijde van de keercke ende zijne huisvrauw overleet den tweeden novembris XV-hondert XXXVII. Den staet van goede van de voorn(oemde) joncvr. Pierijne zal men vinden ten registere van ghedeelte ghepasseert den VII decembris XV-hondert ..... (?).

(*folio 38 vs.*):

Lieven Damas filius Jans traude joncvr. Lievine Doens ende hadden tzamen dese kinderen te weten: Anna Damas.

Den voorschr. Lieven overleet den .....

Jooris Damas traude joncvr. Christijne de Corte ende hadden tzamen dese kinderen te weten: Glaude, Jan, Anna Damas.

Den voorschr. Jooris overleet int jaer XV-hondert LVII smorghens ontrent zeven hueren.

Jacobus Damas starf onderweghen in Italien tot Napels.

Van aliantie die ghedaen heeft Lieven Damas zone van Pieter.

Lieven Damas filius Pieters hadde ghetraut joncvr. ..... van de Moere ende hadden tzamen dese .....

Van aliantien die ghedaen hebben de kinderen van Jooris Damas filius Jans:

1. Claude Damas filius Jooris traude joncvr. .....
2. Jan Damas filius Jooris, traude ..... Dhane filia ..... ende hadden tzamen dese naervolghende kinderen.

Van de aliantie die ghedaen heeft Anna Damas filia Lievens.

Anna Damas filia Lievens die sone was van Jan, traude Franchois Lanbegois ende hadden tzamen dese naervolghende kinderen.

VAN VREEMDE SMETTEN VRIJ

door MR. J. KUNST

Zou er wel één Nederlander zijn, wiens bloed inderdaad van vreemde smetten vrij is, in den zin, waarin *Tollens* het heeft bedoeld, nl. dat hij geen buitenlandse voorvaderen heeft?

Wie wel eens kwartierstaten heeft samengesteld is geneigd die vraag ontkennend te beantwoorden. Bijna altijd vindt men ergens in vorige generaties hetzij een Franse réfugié, die na de Bartholomeusnacht in 1572 of na de herroeping van het edict van Nantes in 1685 een toevlucht in de Nederanden heeft gevonden, hetzij een Duitse handwerksman, die, toen Duitsland door de dertigjarige oorlog was te gronde gericht, een betere toekomst zocht, en dikwijls ook vond, in de snel opbloeiende republiek. Ook Engelse zakenlieden of militairen, Noorse zeelieden en andere vreemdelingen duiken onverwachts op.

Er is trouwens niet de minste reden in zulke gevallen van „smetten" te spreken. Dit is een aan nationale hovaardij ontleende term, die de Nederlander ten onrechte voorstelt als beter dan zijn mede-aardbewoners; een uiting van een mentaliteit, die misschien in een klein volk als het onze practisch weinig kwaad kan, maar waarvan wij de wrange vruchten bij machtiger volken in het nabije verleden maar al te duidelijk hebben geproefd.

De ervaring leert overigens, dat men een vreemd element in zijn kwartierstaat volstrekt niet als een smet pleegt te voelen.

Zeer vele Nederlanders hebben in hun kwartierstaat het echtpaar *Jan van Egmond* en *Maria van Arkel*, dat op 23 juni 1409 in het huwelijk trad. Op het eerste gezicht zou men denken: zie hier nu eens een zuiver Nederlands kwartier; twee oude oer-Hollandse adellijke geslachten: vaderlandser kan het haast niet. Maar hoe zou men zich daarin vergissen! Ik geef hierbij de kwartierstaten van beide echtelieden. Zoals men ziet, speelt het buitenlandse element daarin een zeer grote, zelfs overwegende rol. Maar nog „erger" wordt het, wanneer men de kwartierstaten verder voortzet. Als voorbeeld geef ik hierbij mede de kwartierstaat van één van *Maria van Arkel*'s voormoeders, nl. *Johanna van Valois*, uit het Franse koningshuis. Daarin zijn bijna alle Europese vorstenhuizen betrokken. In het bijzonder vraag ik de aandacht voor de ascendentie van *Johanna*'s grootmoeder *Maria van Hongarije*. Zoals men weet, zijn de Hongaren van oorsprong geen Europeanen maar Aziatische nomaden, Mongolen. Zij hebben hier in de vroege middeleeuwen hun rijk gesticht en hun nationale bijzonderheid, hun taal in de eerste plaats, tot op heden bewaard. Een Hongaarse magnaat antwoordde aan een vriend van mij, die hem naar zijn nationaliteit vroeg: „Je suis Tartare, Mongole, Hongrois".

De moeder van *Maria van Hongarije* was, zoals men uit de kwartierstaat ziet, *Elisabeth van Bosnië*, dochter van de Koemenenkhan Koethen. De Koemenen zijn een Turks nomaden volk, dat, toen het uit de steppen van midden-Azië in Europa binnenviel, een groot rijk stichtte in Zuid-Rusland. De Russen noemen hen Polowzen. De Polowetzer dansen van *Borodin*, aan ieder muziekliefhebber welbekend, worden geacht door dit volk te zijn gedanst. De Koemenen hebben echter hun nationale zelfstandigheid en taal niet kunnen handhaven. Door de invallen van de Mongolen werd hun rijk vernietigd. Zij spelen echter nog enige eeuwen lang een rol in de geschiedenis van verschillende buurvolken, zoals Bulgaren en Hongaren. Zo werd een grote horde Koemenen in 1239 toegelaten in Hongarije, waar zij als geëerde gasten werden ontvangen en woonplaatsen kregen toegewezen. Nog heten twee Hongaarse provinciën naar hen.

De aanvoerder van deze in Hongarije toegelaten horde Koemenen was *Koethen*. Ter bezegeling van het verbond huwde de zoon van de Hongaarse koning een dochter van *Koethen*.

Wie dus van *Jan van Egmond* en *Maria van Arkel* afstamt, heeft in zijn kwartierstaat ook Aziatische voorouders van Mongoolse en Turkse afkomst. Indien hem dit bezwaart, kan hij zich er wellicht mee troosten, dat de meeste Europese vorstenhuizen ook in die staat voorkomen, zelfs keizers van Byzantium. Wanneer men de kwartierstaat nog verder uitwerkt vindt men nog vele interessante kwartieren, waarvan ik als voorbeelden wil noemen: *Karel de Grote, Alfred de Grote, Willem de Veroveraar* en ook zijn tegenstander *Harald* die te Hastings sneuvelde, *Barbarossa* en *Rurik*, de stichter van het Russische rijk. Al deze roemrijke vorsten hebben er dus toe meegewerkt, zijn kostbare persoonlijkheid in het leven te roepen. Is dit niet enige „vreemde smetten" waard?

's-Gravenhage, november 1957.

De bronnen, waaruit Mr. *J. Kunst* zijn gegevens voor deze deze drie kwartierstaten heeft geput, zijn hoofdzakelijk:

Eberhard Winkhaus. Ahnen zu Karel dem Grossen und Widukind.

Dr. *A. W. E. Dek*. Genealogie der Graven van Holland.

Particuliere correspondentie met *E. Winkhaus*.

Mr. *Groesbeek*'s artikelen in de „Nederlandsche Leeuw" over de Heren Van Arkel.

De gegevens over de Koenamen zijn ontleend aan de Encyclopaedia Brittannica.

2e LUSTRUM VAN DE AFDELING AMSTERDAM, 10 FEBRUARI 1958

Op 10 februari l.l. herdacht de Afdeling Amsterdam haar tweede lustrum met een feestvergadering in Café-Restaurant „Moderne", welke door talrijke leden en introduce's werd bijgewoond.

Na de feestrede van de Voorzitter en het Verslag over 10 jaren van de Secretaris, bood de Voorzitter der Feestcommissie de Heer *Vulsma* aan het Bestuur het geschenk der Afdeling aan in de vorm van een Voorzittershamer met zilveren beslag, benevens een album, waarin de grote daden der Afdeling kunnen worden vermeld.

Na de gelukwensen van het Hoofdbestuur, overgebracht door de Voorzitter Mr. *E. H. J. van Hees*, en van de Afdeling Naamkunde van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, door Drs. *D. P. Blok*, besloot de Heer *J. G. de Boer van der Ley* deze avond met een interessante causerie over „Eigennamen".

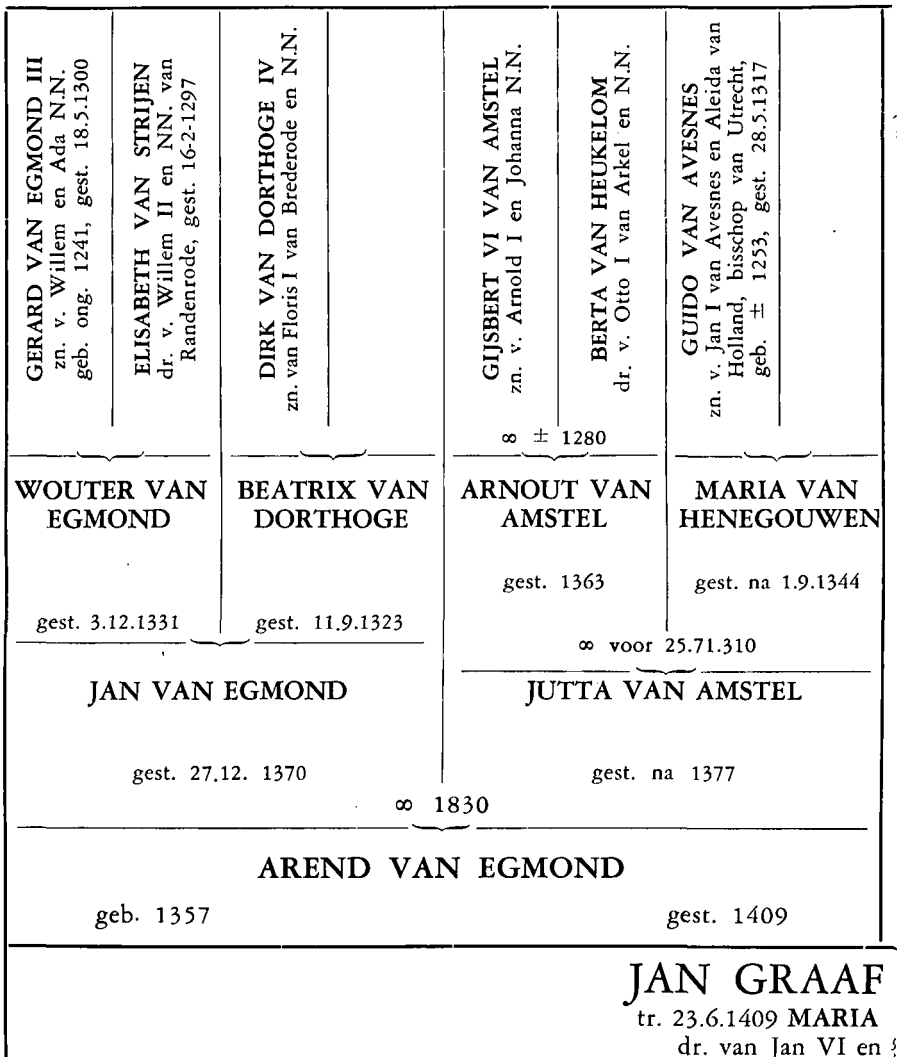
GERARD VAN EGMOND III
zn. v. Willem en Ada N.N.
geb. ong. 1241, gest. 18.5.1300
ELISABETH VAN STRIJEN
dr. v. Willem II en NN. van Randenrode, gest. 16-2-1297
DIRK VAN DORTHOGE IV
zn. van Floris I van Brederode en N.N.
GIJSBERT VI VAN AMSTEL
zn. v. Arnold I en Johanna N.N.
∞ ± 1280
BERTA VAN HEUKELOM
dr. v. Otto I van Arkel en N.N.
GUIDO VAN AVESNES
zn. v. Jan I van Avesnes en Aleida van Holland, bisschop van Utrecht, geb. ± 1253, gest. 28.5.1317
WOUTER VAN EGMOND
gest. 3.12.1331
BEATRIX VAN DORTHOGE
gest. 11.9.1323
ARNOUT VAN AMSTEL
gest. 1363
MARIA VAN HENEGOUWEN
gest. na 1.9.1344
∞ voor 25.71.310
JAN VAN EGMOND
gest. 27.12. 1370
JUTTA VAN AMSTEL
gest. na 1377
∞ 1830
AREND VAN EGMOND
geb. 1357
gest. 1409
JAN GRAAF
tr. 23.6.1409 MARIA
dr. van Jan VI en

FREDERIK V, GRAAF VAN LEININGEN
zn. v. Frederik IV en Johanna van Apremont, gest. 1327

SOPHIA VAN FREIBURG
dr. van Egen I en Katharina van Lichtenberg, gest. 1327

JAN DE BLINDE VAN LIMBURG
zn. van Gerlach I en Imagina van Blieskastel, gest. 29.9.1312

ELISABETH VAN HOHENGEROLDSECK
dr. v. Hendrik I en Elisabeth van Lichtenberg, gest. voor 1290

∞ vóór 1285

GERARD VIII VAN GULIK GRAAF
zn. v. Willem IV en Richardis van Gelre, geb. 1241, gest. 1328

ELISABETH VAN BRABANT-AERSCHOT
dr. v. Godfried en Johanna van Vierzon gest. na 1350

∞ 1304

DIEDERIK LUF DE JONGE, GRAAF VAN KLEEF
zn. v. Diederik Luf en Lise van Isheim gest. 1332

MATHILDE VAN VOORNE
dr. v. Gerard en Hedwig van Borselen gest. 1370/1

FREDERIK VI GRAAF VAN LEININGEN
gest. 1342

JUTTA VAN LIMBURG

GODFRIED VAN GULIK GRAAF TE BERGHEIM
gest. 3.5.1335

ELISABETH VAN KLEEF-HüLCHRAT

∞ 1332

FREDERIK VII GRAAF VAN LEININGEN
geb. ong. 1328
gest. 1397

JOLANTE VAN GULIK
geb. ong. 1330
gest. 31.10.1387

∞ vóór 23.3.1351

JOLANTE VAN LEININGEN
geb. ong. 1352 — *gest. 24-4-1434*

VAN EGMOND gest. 4.1.1451
VAN ARKEL, gest. 18.7.1415
Joanna van Gelre Gulik

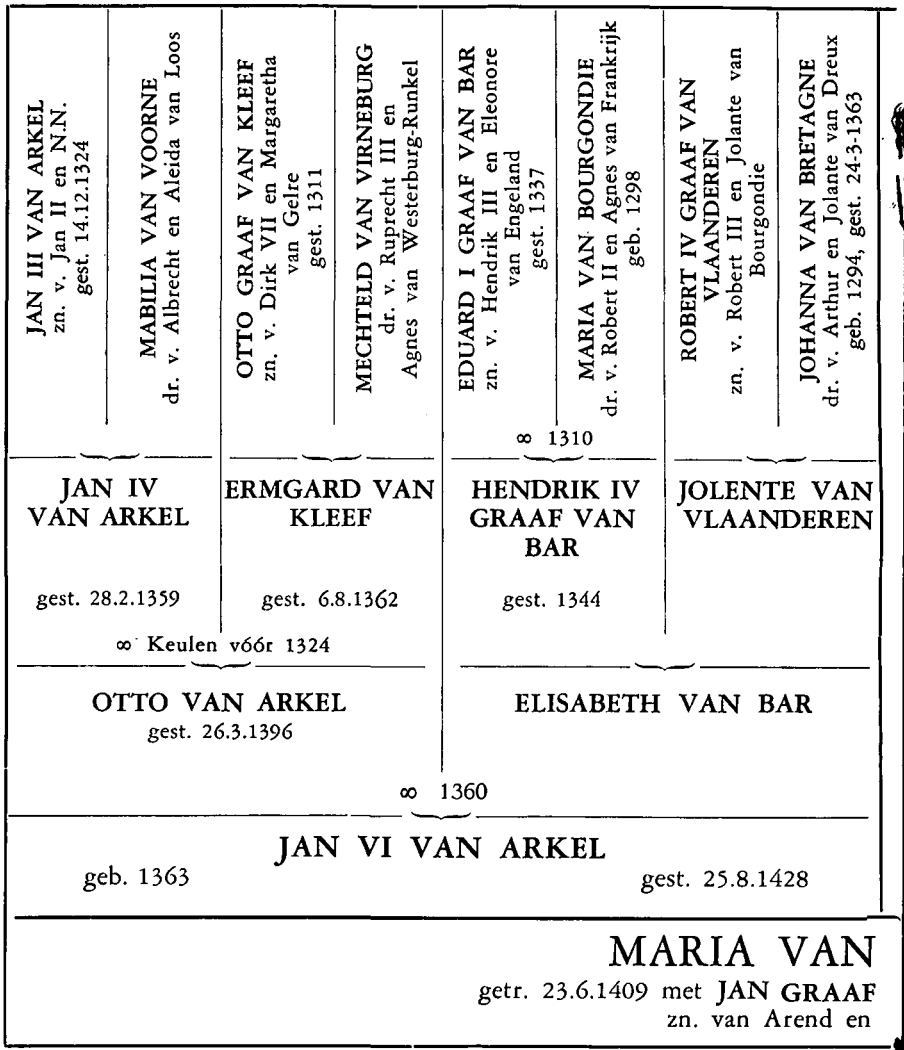
JAN III VAN ARKEL
zn. v. Jan II en N.N.
gest. 14.12.1324
MABILIA VAN VOORNE
dr. v. Albrecht en Aleida van Loos
OTTO GRAAF VAN KLEEF
zn. v. Dirk VII en Margaretha van Gelre
gest. 1311
MECHTELD VAN VIRNEBURG
dr. v. Ruprecht III en Agnes van Westerburg-Runkel
EDUARD I GRAAF VAN BAR
zn. v. Hendrik III en Eleonore van Engeland
gest. 1337
MARIA VAN BOURGONDIE
dr. v. Robert II en Agnes van Frankrijk
geb. 1298
ROBERT IV GRAAF VAN VLAANDEREN
zn. v. Robert III en Jolante van Bourgondie
JOHANNA VAN BRETAGNE
dr. v. Arthur en Jolante van Dreux
geb. 1294, gest. 24-3-1363
∞ 1310
JAN IV VAN ARKEL
gest. 28.2.1359
ERMGARD VAN KLEEF
gest. 6.8.1362
HENDRIK IV GRAAF VAN BAR
gest. 1344
JOLENTE VAN VLAANDEREN
∞ Keulen vóór 1324
OTTO VAN ARKEL
gest. 26.3.1396
ELISABETH VAN BAR
∞ 1360
JAN VI VAN ARKEL
geb. 1363
gest. 25.8.1428
MARIA VAN
getr. 23.6.1409 met JAN GRAAF
zn. van Arend en

GERARD V GRAAF VAN GULIK
zn. v. Willem IV en Richardis van Gelre
gest. 1329

N.N. VAN KESSEL
dr. v. ?

WILLEM V HERTOG VAN GULIK
geb. voor 1304
gest. 26.2.1361

WILLEM III GRAAF VAN HOLLAND-HENEGOUWEN
zn. v. Jan II en Philippa van Luxemburg
geb. ± 1286,
gest. Valenciennes 7.6.1337

JOHANNA VAN VALOIS
dr. v. Karel van Frankrijk en Margaretha van Napels geb. omstr. 1294, gest. Fontenelle 7.3.1342

∞ Chauny 29.5.1305

JOHANNA VAN HOLLAND-HENEGOUWEN
geb. ± 1315
gest. 1374

∞ Keulen 26.2.1324

WILLEM VI HERTOG VAN GULIK
gest. 13.12.1393

REINOUT I GRAAF VAN GELRE
zn. v. Otto II en Philippa van Dammartin
gest. 19.10.1326

MARGARETHA VAN VLAANDEREN-DAMPIERRE
dr. v. Guido III en Isabella van Luxemburg
gest. 1331

∞ Namen 3.7.1286

REINOUT II HERTOG VAN GELRE
gest. 12.10.1343

FLORIS BERTHOUT VAN MECHELEN
zn. v. Wouter VI de Grote en Maria van Brabant
gest. 1331

MATHILDE VAN DER MARK
dr. v. Engelbert I en Elisabeth van Falkenburg

SOPHIA VAN MECHELEN
gest. 15.5.1329

∞ vóór 1319

MARIA VAN GELRE
gest. 12.5.1405

JOANNA VAN GELRE-GULIK

ARKEL gest. 18.7.1415
VAN EGMOND, gest. 4.1.1451
Jolente van Leiningen

LODEWIJK VIII
kon. v. Frankrijk geb. Parijs 3.9.1187, gest. Montpensier 8.12.1226, zn. v. Kon. Philips II Augustus en Isabella v. Henegouwen

BLANCA v. CASTILIE
geb. 1188, gest. Parijs 1.12.1262, dr. v. kon. Alfons VIII en Alienor v. Engeland

getr. Purmor 3.5.1200

LODEWIJK IX
kon. v. Frankr. de Heilige, geb. Poissy 25.4.1215
gest. Tunis 25.5.1270

RAIMOND BERENGAR V
graaf v. Provence, geb. 1198, gest. Aix 19.8.1245 zn. v. graaf Alfons III en Gersinde v. Sabran

BEATRIX v. SAVOYE
gest. 1266, dr. v. graaf Thomas I en Margaretha v. Genève

getr. -.12.1220

MARGARETHA v. PROVENCE
geb. 1221
gest. 20.12.1295

getr. Sens 27.5.1234

PHILIPS III
kon. v. FRANKRIJK
geb. 1.5.1245
gest. Perpignan 15.10.1285

PETER II
koning v. Aragon geb. 1176, gest. Muret 13.9.1213 zn. v. kon. Alfons II en Sancha v. Castilie

MARIA v. MONTPELLIER
geb. 1182, gest. Rome 1218 dr. v. Willem VIII en Eudokia Komnena Byzantium

getr. 25.6.1204

JACOB I
kon. v. Aragon
geb. Montpellier 1.2.1208
gest. Valencia 25.7.1276

ANDREAS II
kon. v. Hongarije geb. 1176, gest. 21.9.1235 zn. v. kon. Bela III en Agnes van Chatillon

JOLANTE v. COURTENAY
gest. 1233 dr. v. Peter II, keizer v. Konstantinopel en Jolante van Vlaanderen

getr. 1215

JOLANTE v. HONGARIJE
gest. 1251

getr. Barcelona 8.9.1235

ISABELLA VAN ARAGON
geb. 1243
gest. 28.1.1271

getr. Clermont 28.5.1262

KAREL v. FRANKRIJK, keizer v. Konstantinopel
geb. Careme, 12.3.1270, gest. 16.12.1325

getr. Corbeil

JOHANNA
getr. Chauny 19.5.1305 m. **WILLEM III VAN**
gest. Valenciennes 7.6.1337, zn. v. graaf

LODEWIJK VIII
kon. v. Frankrijk geb. Parijs 3.9.1187, gest. Montpensier 8.12.1226, zn. v. kon. Philips II Augustus en Isabella v. Henegouwen

BLANCA v. CASTILIE
geb. 1188, gest. Parijs 1.12.1262 dr. v. kon. Alfons VIII en Alienor van Engeland

getr. Purmor 23.5.1200

KAREL I STEFAN VAN FRANKRIJK
koning van Napels en Sicilië en v. Jeruzalem
geb. -.3.1220
gest. Foggia 7.1.1285

RAIMOND BERENGAR V
graaf v. Provence, geb. 1198, gest. Aix 19.8.1245 zn. v. graaf Alfons III en Gersinde v. Sabran

BEATRIX v. SAVOYE
gest. 1266, dr. v. graaf Thomas I en Margaretha v. Genève

getr. -.12.1220

BEATRIX v. PROVENCE
geb. 1234
gest. Novara 23.9.1267

getr. 31.1.1245

KAREL II
koning van Napels en Jeruzalem
geb. 1248,
gest. Casanova 6.5.1309

BELA IV
koning v. Hongarije geb. 1206, gest. 3.5.1270 zn. v. kon. Andreas II en Geertruida van Meran

MARIA LASKARIS v. BYZANTIUM
gest. 1270, dr. v. keizer Theodorus I en Maria Angela v. Byzantium

getr. 1218

STEPHAN V
koning van Hongarije
geb. 1239
gest. 1.8.1272

KOETHEN, KHAN v. KOEMENIE

ELISABETH VAN BOSNIE
gest. na 1290

getr. 1255

MARIA VAN HONGARIJE
gest. 25.3.1323

getr. 1269

MARGARETHA VAN NAPELS
gest. 31.12.1299

16.8.1290

VAN VALOIS geb. ong. 1294, gest. Fontenelle 7.3.1342
HOLLAND-HENEGOUWEN, geb. ong. 1280
Jan II en Philippa v. Luxemburg

ZESHONDERD JAAR „TRACTATUS DE INSIGNIIS ET ARMES", 358-19 581

door C. PAMA

Zeshonderd jaar geleden, om precies te zijn op 20 januari 1358 werd *Bartolus de Saxoferrato*'s Tractatus de insigniis et armes voor het eerst gepubliceerd. De schrijver zelf was het jaar tevoren, op 13 juli, slechts 43 jaar oud, te Perugia overleden en de publicatie geschiedde dan ook door zijn schoonzoon, *Nicolaus Alexandri*. Er zijn echter verschillende aanwijzingen dat het vóór 1354 al door de schrijver was opgesteld.

Bartolus de Saxoferrato was een der grootste rechtsgeleerden der late middeleeuwen[1]). Op twintigjarige leeftijd promoveerde hij reeds tot doctor in zijn vak, wat gevolgd werd door professoraten in het Romeins recht te Bologna, Pisa en Perugia. Hij was een der voornaamste vertegenwoordigers der z.g. Postglossatoren, een richting in de rechtsgeleerdheid die vooral de nadruk legde op het belang van het recht voor het maatschappelijk leven. Zijn invloed kan men nog heden in ons Burgerlijk Wetboek terug vinden.

Voor ons echter is hij voor alles de man geweest, die een beslissende invloed uitgeoefend heeft op de heraldiek als wetenschap en wiens denkbeelden in de Nederlandse heraldiek misschien beter dan in welke andere ook belichaamd zijn.

Geheel in de traditie van de school waartoe hij behoorde, was hij de eerste geleerde die zich met heraldische vragen bezig hield, die niet uit de kringen der herauten was voortgekomen. Hij bezag de heraldiek meer als een rechtskundig en sociaal verschijnsel, een gezichtspunt dat vreemd was aan de vroegere schrijvers over heraldiek. Deze hadden hun eigen kijk op de wapens gehad, die uiteraard sterk beïnvloed was door de feodale sfeer waarin zij leefden. *Bartolus* nam de heraldiek uit handen van de herauten om haar als zelfstandige wetenschap te kunnen beoefenen.

Gezien de grote belangstelling voor heraldiek in die dagen maakte het tractaat al direct grote opgang. Het werd in vele handschriften verspreid waarvan de Vaticaanse Bibliotheek alleen er al zeven bezit. Van de gedrukte uitgaven dateert de eerste uit Rouaan, 1511. Er volgen dan vele drukken te Lyon en Parijs en ten slotte vinden wij in 1883 nog een uitgave te Bonn met een Duitse vertaling door *Felix Hauptmann* en een volledige weergave der door *Bartolus* aangehaalde plaatsen.

In tegenstelling tot de herauten, die een voorliefde hadden voor een zekere geheimzinnigheid, streefde *Bartolus* naar een zo groot mogelijke openbaarheid. Hij deed dit door middel van twee vragen, waarop hij het antwoord dan zelf in zijn boek geeft. De eerste vraag was aan wie het veroorloofd was een wapen te voeren, de tweede hoe die wapens dan geschilderd of gevoerd moesten worden.

De hoofdgedachte van zijn werk was, dat ieder een familiewapen op eigen gezag kon aannemen, onverschillig of men al dan niet tot de adel behoorde. Verlening door een vorst achtte hij natuurlijk helemaal niet noodzakelijk. Men mocht zelfs gerust een wapen aannemen dat een ander reeds voerde, mits men maar zorgde dat die ander daardoor niet benadeeld of beledigd kon worden. Men zou b.v. niet het wapen van een ander mogen aannemen als men door velen naar het leven gestaan werd,

daar anders licht de verkeerde gedood zou kunnen worden. Ook mocht men het wapen van een ander niet op belediigende wijze voeren en de rechter had macht het voeren van het wapen door een ander te verbieden.

Naast dergelijke juridische kwesties behandelt *Bartolus* in zijn traktaat ook zuiver heraldische zaken b.v. hoe men dieren op wapens moet aanbrengen, welke kleuren men kiezen moet, op welke voorwerpen men het wapen moet aanbrengen en hoe dat gedaan moet worden, enz.

In het eerste gedeelte van het zoek zette hij uiteen dat onderscheidingen die een waardigheid of een ambt betroffen, alleen gedragen mochten worden door hen die dit ambt uitoefenden. Hij rekende hieronder ook het merk waarmee de vakmannen hun waren merkten. De bedoeling hiervan was niet alleen de vakman, doch ook het publiek te beschermen.

Zozeer heeft *Bartolus* de na hem komende heraldici beheerst, dat zijn sporen door alle eeuwen in geschriften terug te vinden zijn. Het zou moeilijk zijn ons de heraldische wetenschap zonder hem voor te stellen. Een van zijn bekendste volgelingen was *Bartolomeus Cassaneus*. In 1480 te Issy l'Evèque geboren, werd hij in 1531 lid van het Parijse Parlement en later opper-president van het Parlement van Provence. Hij stierf in 1542. In 1529 verscheen voor het eerst zijn hoofdzakelijk op *Bartolus* berustende „Catalogus gloriae mundi"[2]) welke in twee eeuwen haast twintig uitgaven beleefde.

Dit wil niet zeggen dat men het overal met *Bartolus* eens was. Reeds vijftig jaar na zijn dood gaf de Engelsman *Johannes de Badoaureo* een soort tegenschrift uit. Dit berustte hoofdzakelijk op de autoriteit van een overigens onbekende leraar der heraldiek *Franciscus de Foveis*. Nog later vond *Bartolus* een hevige bestrijder in de Canonicus Laurentius Valla die zich vooral over *Bartolus'* kennis van het latijn ergerde.

De rechtskundige werken van *Bartolus* hadden grote invloed op het Oud-Vaderlands recht. Geen jurist zijnde kan ik niet beoordelen of onze Nederlandse opvatting van heraldiek rechtstreeks aan deze invloed te danken is. Het feit blijft echter dat zijn opvattingen in grote lijnen ook de onze zijn geworden en bij het zeshonderdjarig bestaan van zijn geschrift past een woord van hulde aan de man die meer dan iemand anders voor deze ideeën verantwoordelijk was.

Kaapstad, januari 1958.

---

[1]) Voor zijn leven en betekenis als rechtsgeleerde zie *J. L. J. van de Kamp, Bartolus de Saxoferrato,* 1313—1357, Amsterdam 1936, en *E. M. Meyers* in Tijdschr. v. Rechtsgesch. 1939 pp. 114—121. Voor zijn heraldische betekenis zij vooral verwezen naar *F. Hauptmann's Bartoli à Saxoferrato tractatus de insigniis et armis,* Bonn 1883.

[2]) De wapenleer bevindt zich in de 38e Consideratio van het eerste deel en is in honderd conclusies ingedeeld. Een goed overzicht geeft *Seyler, Geschichte der Heraldik,* p. 566 e.v.

VOORLOPIGE MEDEDELING

Het Hoofdbestuur der N.G.V. stelt zich voor de a.s. Genealogendag te houden op zaterdag, 7 juni a.s. te Kampen.

EEN BRIEF OVER ADELSVERLENING IN 1703

De Heer Ir. *G. L. Meesters* zond ons ter publicatie onderstaande brief, voorkomende in „Archives de l'Etat à Liége-Collection Lefort-dossier *Calwart,* waaraan de redactie de nederlandse vertaling toevoegde.
De inhoud spreekt voor zichzelf.

Monsieur

Apres avoir receu la vostre la 19 du passé, je me suis enquetté, dans l'office de Taxe de nostre Chancellerie Impériale pour combien on pourrait obtenir le diplome de Baron, et l'on me dit, que cela couterait la taxe ordinaire, laquelle vous scaurez sans mon avis, à sçavoir, en tout, $2663^{1}/_{3}$ florins de Rin. Mais si ce Monsieur qui le pretand fait un memoire a son Altesse Electorale de Mayance, on porroit peut estre obtenir quelque rabbat et s'il le, veut fair, il pourra me l'envoyer pour fair presenter, et je le serviray selon mon pouvoir.

En meme temps, La Chancellerie m'a recherché de vous dire, que Monsieur *de Caluwart* ayant obtenu dans l'an 1700 La grace de Baronat, avec promesse de le payer en peu de temps, mais, depuis cela, il se sert de ce tiltre, sans l'estre en effect, puisque ces graces na s'entendent autrement, que quant la Taxe Imperiale en est payeé. Et puisque vous estes le Roy d'armes pour Sa Majesté Impériale la Chancellerie vous a voulu en aviser, affin que vous exerciez vostre office contre luy, et de luy interdire qu'il ne se nomme plus tel et s'il se nomme tel non obstant cela: vous en aviserez le Fiscal Impérial aggisse contre luy. Le Fiscal Impérial s'appelle Monsieur *de Bel,* et, en ce cas, vous me pouvriez envoyer sa lettre. Ce Monsieur *de Caluwart* est mon amy je l'ay servi icy, c'est pourquoi je ne voudrois pas, que vous fissiez mention de moij, puisque vous le pouvez faire ex officia sans dir, dout vous le scavez, vous pouvriez dir en terme géneral, que la Chancellerie Impériale vous en aye avisé.

Au reste je remercie et à vous et à Monsieur vostre fils pour le bon souhait que vous m'avez voulu fair, pour la nouvelle annee je le redouble, de tout mon coeur, demeurant toujours

Monsieur
Votre tres humble et
tres obeissant serviteur
T. W. de Bertram

Mijnheer,

Na Uw brief op de 19 l.l. ontvangen te hebben, heb ik geinformeerd, op het Belastingkantoor van onze Keizerlijke Kanselarij voor hoeveel men een diploma van Baron zou kunnen bekomen, en men vertelde mij, dat dit de gewone taxe zou kosten, wat U, zonder mijn bericht, wel zult weten, zijnde, in zijn geheel, $2663^{1}/_{3}$ Rijnlandse guldens. Maar als die Heer, die het gaarne zou hebben, een rekest tot zijn Keurvorstelijke Hoogheid van Mayance, richt, zou men misschien enige vermindering kunnen krijgen, en indien hij het mocht willen, zou hij mij het rekest kunnen zenden om het aan te bieden, en ik zou hem van dienst kunnen zijn zoveel in mijn vermogen ligt.

Tegelijkertijd heeft de Kanselarij mij verzocht U te zeggen, dat de Heer *de Caluwart,* die in 1700 de titel van Baron heeft verkregen, met de belofte deze binnenkort te

betalen, maar, sedert dien zich van die titel bediend, zonder het te zijn, daar deze gunsten eerst gelden, als de Keizerlijke Belastingdienst betaald is. Daar U de Wapenkoning van Zijn Keizerlijke Majesteit zijt, heeft de Kanselarij U willen inlichten, opdat gij Uw recht tegenover hem uitoefent, en hem te verbieden zich niet meer aldus te noemen, en indien hij zich desondanks toch zo noemt, U de Keizerlijke deurwaarder zult adviseren tegen hem op te treden. De Keizerlijke deurwaarder heet de Heer *de Bel*, en, in dit geval, zoudt U mij zijn brief kunnen zenden. Die Mijnheer *de Caluwart* is mijn vriend, ik ben hem hierin van dienst geweest, daarom zou ik niet willen, dat U over mij spraakt, daar U het ex officia kunt doen, zonder te zeggen, waarvan U het weet, U zoudt in algemene termen kunnen zeggen, dat de Keizerlijke Kanselarij U erover heeft bericht.

Tenslotte dank ik U en Mijnheer Uw zoon voor de goede wensen die U mij hebt gedaan voor het nieuwe jaar; ik zend ze U wederkerig en verblijf steeds

Mijnheer,
Uw zeer nederige en
zeer gehoorzame dienaar
J. W. DE BERTRAM

EEN TOEVALLIG ONTDEKTE HERALDISCHE BRON

door Dr. A. R. KLEYN

In het overigens conservatieve Westfalen heeft slechts het oude Munsterland het meer dan duizend jaar oude lithurgische Vastengebruik behouden om van As-woensdag tot woensdag vóór Pasen in de Katholieke kerken boven het hoofdaltaar een linnen kleed op te hangen, dat gesierd is met handgebordurde passiebeelden.

In de volksmond heten deze kleden „hongerdoeken" of „smachtlappen", daar oudtijds in de Vastentijd werkelijk door voedsel-onthouding gehongerd werd.

De Munsterlandse hongerdoeken, kunstig met de naald vervaardigd, zijn typische voorbeelden van streekgebonden religieuse volkskunst, welke men nergens anders aantreft.

Het oudst bekende kleed, daterende van 1306, bevindt zich in de Domkerk te Munster, terwijl het belangrijkste stuk de hongerdoek uit Telgte is, van 1623, welke ter grootte van 7.40 × 4.40 m in het streekmuseum aldaar bewaard wordt.

De hieronder gereproduceerde hongerdoek heeft een hoogte van 4.85 m en een breedte van 4.50. Het stamt uit 1619 en bevindt zich in de kerk te Vreden. Het werd met kunstmatige hand persoonlijk geborduurd door Gravin *Agnes van Limburg en Bronckhorst*, de Abdis van Elten, Vreden, Freckenhorst en Borghorst.

Het kleed vertoont elf passietaferelen, van elkaar gescheiden door repen van fijn linnen. Tien zijn van gelijk formaat, maar het elfde is, als belangrijkste beeld, aanzienlijk groter. Het stelt de Kruisiging voor, terwijl de andere ons brengen het Laatste Avondmaal, de Olijfberg, de Gevangenname, Christus voor Pilatus, de Geseling des Heren, de Bespotting, Ecce Homo, de Kruisdraging, de Graflegging en de Opstanding. Onder het hoofdtafereel is de opdracht aangebracht in borduurletters:

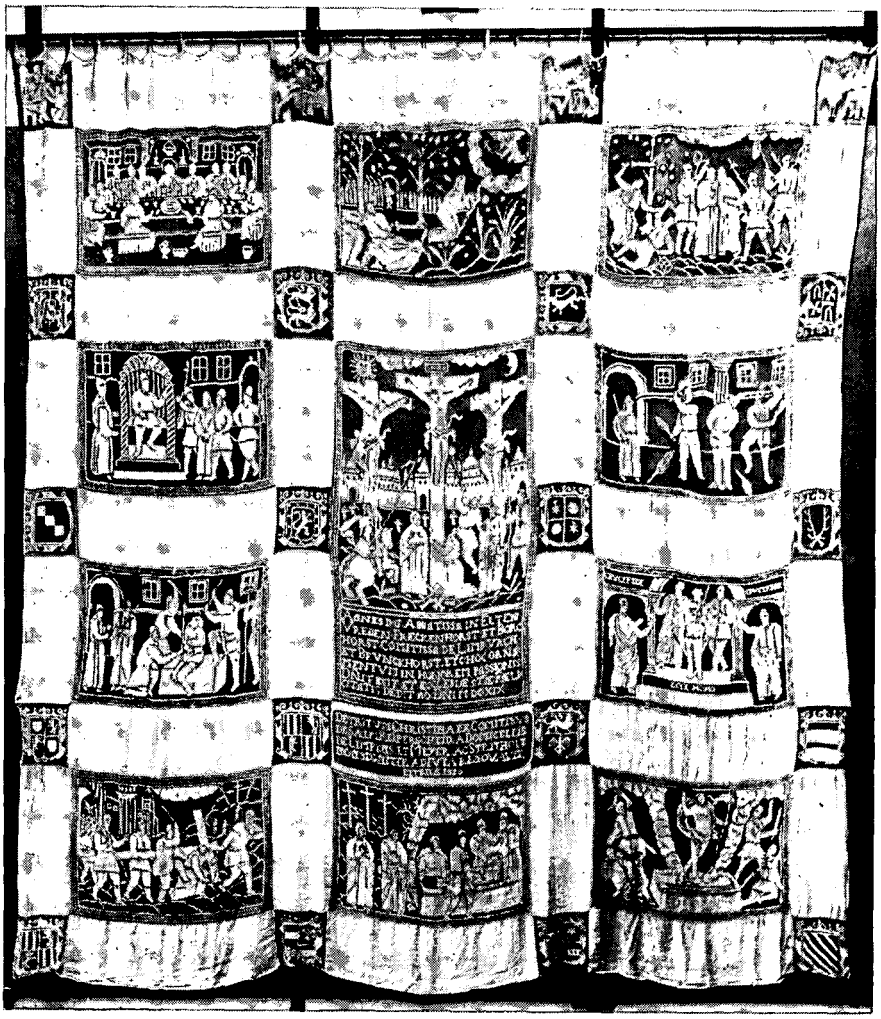

Foto W. Heller. (Telgte)

AGNES D : G : ABBATISSA IN ELTEN - VREDEN - FRECKENHORST ET BORGHORST - COMITISSA DE LIMBVRCH ET BRVNCKHORST - ETC : HOC ORNAMENTVM IN HONOREM PASSIONIS DNI: FECIT ET ECCLESIAE STAE: FAELICITATIS DEDIT AO : DNI : M - DC - XIX

(*Agnes*, Bij de Gratie Gods, Abdis in Elten, Vreden, Freckenhorst en Borghorst, Gravin van Limburg en Bronkhorst etc. heeft dit sieraad vervaardigd ter ere van 's Heren lijden en aan de Kerk van de H. Felicitas geschonken, in het jaar o.H. 1619).

Later is onder deze tekst een nieuw inschrift aangebracht, waarin verkondigd wordt dat in 1826 Gravin *Christina van Salm-Reifferscheid*,

geholpen door de Dames *von Limpens, Meyer* en *Stritholt* de versleten doek heeft vernieuwd.

Op de snijpunten van de linnen repen zijn 20 borduurvierkanten aangebracht. De bovenste vier met de beeltenissen van de vier Evangelisten, Mattheus, Marcus, Lukas en Johannes en de overige 16 met de gekroonde wapenschilden in catouche van de zestien kwartieren (bet-overgrootouders) van de nijvere en Godsvruchtige Abdis.

Vermoedelijk zijn de herstelwerkzaamheden uit 1826 wat al te haastig geschied, daar de plaatsing der wapens hier en daar te wensen laat. Zo zien wij in de bovenste rij het derde wapen op zijn rechterkant liggen, terwijl het vierde schild helemaal onderste boven staat. Het eerste wapen van de tweede rij ligt ook op zijn zijde.

Uit de hierbij afgedrukte kwartierstaat kunnen wij aflezen aan welke zestien geslachten de gebrachte wapens behoren. De opstelling is die welke men toentertijd algemeen toepaste, links de acht blazoenen van vaderszijde en rechts die van moederskant. Hoewel hier en daar enigszins afwijkend van tekening van deze wapens zoals die tegenwoordig meestal beschreven worden, kunnen wij de meeste als juist gemaakt beschouwen. Algemeen heeft men het verderfelijke systeem der heraldieke courtoisie toegepast, dat voorschrijft dat een wapendier in het mannelijke schild zijn rug niet behoort te keren naar het schild van de echtgenote. Dit mocht ook niet als de dieren voorkomen in kwartieren van één en hetzelfde schild.

De Abdis was met haar eigen voorgeslacht niet precies op de hoogte, daar zij in de tweede rij (verticaal), als derde schild van boven, het wapen Sayn-Wittgenstein bracht, terwijl hier de familie *Kettler* met haar wapen vertegenwoordigd behoorde te zijn.

Onze tekenaar bracht de 16 wapens in beeld, volgens de meest gangbare beschrijving, evenwel aangepast aan de regels van de heraldieke courtoisie, voor zover deze konden worden toegepast binnen hetzelfde schild. Bij Wisch, Bergh en Diepholz werd de onjuiste (omgewende) stand van de leeuwen op het altaarkleed verbeterd in de goede naar rechts gewende opstelling.

In de volgorde op de hongerdoek moge thans ten besluite de beschrijving der wapens van boven naar beneden volgen:

Reeks 1 :

LIMBURG STIRUM : Gev. I en IV in zilver een rode leeuw, gekroond en genageld van goud en met blauwe tong (Limburg); II en III in rood een zilveren leeuw, goud gekroond, getongd en genageld (Bronckhorst); hartschild van goud met twee gaande, aanziende rode leeuwen, boven elkander (Wisch).

REICHENSTEIN : In zilver drie aan elk. rakende zwarte ruiten, schuinbalksgewijs geplaatst.

LIMBURG-BROICH : Gev. I en IV in zilver een rode leeuw, gekroond en genageld van goud en met blauwe tong (Limburg); II en III in goud een rood hartschild (Broich).

SAYN-WITTGENSTEIN : Gev. I en IV in rood een aanziende gouden leeuw (Sayn); II en III in zilver twee zwarte palen (Wittgenstein). (Behoort te wisselen met Kettler uit reeks 1 op de plaat).

I II III IV

LIMBURG STIRUM
WISCH
GLEICHEN
HOYA - BRUCHHAUSEN
REICHENSTEIN
BERG
LIPPE
DOHNA
LIMBURG-BROICH
SAYN WITTGENSTEIN
DIEPHOLZ
BEICHLINGEN
KETTLER
MORS SAARWERDEN
SCHAUENBURG
SCHENK v.TOUTENBURG

Reeks 2 :

WISCH : In goud twee gaande aanziende rode leeuwen, boven elkander.

BERGH : In zilver een rode leeuw, goud gekroond, getongd en genageld, het schild voorzien van een zwarte zoom, beladen met elf gouden besanten.

KETTLER : In goud een driekantige rode ketelhaak, de getande arm naar links. (Behoort te wisselen met Sayn-Wittgenstein uit reeks 2).

MOERS-SAARWERDEN: Gev. I en IV in goud een zwarte dwarsbalk (Moers); II en III in zwart een zilveren adelaar, rood gesnaveld en gepoot, de borst beladen met een rode wassenaar (Saarwerden).

Reeks 3 :

GLEICHEN : In blauw een zilveren leeuw, goud gekroond. (Behoort te wisselen met Hoya uit reeks 4).

LIPPE : Gev. I en IV in zilver een rode roos goud geknopt en gepunt (Lippe); II en III in rood een zwaluw van nat. kleur rustende op een gouden achtster (Schwalenberg).

DIEPHOLZ : Doorsneden: a. in goud een rode leeuw, goud gekroond (als variant komt ook de gaande leeuw voor, zoals op de doek); b. in blauw een zilveren adelaar.

SCHAUENBURG : Gev. I en IV in goud een rode zesster (Sternberg); II en III in zilver een rode dwarsbalk, beladen met drie gouden palen; hartschild van rood met een zilveren netelblad (stamwapen Schauenburg).

Reeks 4 :

HOYA-BRUCHAUSEN : Gev. I en IV in goud twee ruggelings geplaatste zwarte beren onderpoten, de klauwen omhoog en naar buiten gekeerd (Hoya); II en III gegeerd van zilver en blauw (Bruchausen). (Behoort te wisselen met Gleichen uit reeks 3).

DOHNA : In blauw twee zilveren hertshoorns, aan de wortels schuingekruist (het schild is in latere tijd voorzien van een smalle gouden zoom).

BEICHLINGEN : In zilver drie rode dwarsbalken.

SCHENK VON TAUTENBURG: Geschuinbalkt van blauw en zilver van tien stukken.

Ons inziens is het veelvuldig voorkomen van de verkeerde plaatsing der kwartieren in vijf der wapens en de omgewende stelling der leeuwen in de schilden Wisch, Berg en Diepholz te wijten aan 't later (vermoedelijk bij de restauratie van 1826) omgekeerd (achterzijde vóór) invoegen van de wapenvierkanten in het geheel.

Voorwaar een hoogst merkwaardig en heraldisch-genealogisch belangwekkend document niet alleen voor het geslacht Limburg-Stirum doch voor een ieder die zich voor cultuur-historie interesseert !

V/1	V/2	V/3	V/4	V/5	V/6	V/7	V/8
WILHELM I v. LIMBURG	**AGNES**	**WILHELM**	**KATHARINA**	**JOHAN**	**MARGARETHA v. KETTLER**	**OSWALD I**	**ELISABETH**
Hr. v. STIRUM.	Gvn v. LIMBURG-BROICH	Hr. v. REICHENSTEIN	Gvn. v. SAYN WITGENSTEIN	Hr. v. WISCH		Gr v. BERGH	Gvn. v. MOERS SAARWERDEN
c. 1407-1498	verm. 1432-1493	verm. 1339-1174	† na 1478	1466-1517		1442-1506	† 1493
∞ 1448		∞ 1453				∞ c. 1456	
IV/1 **ADOLF v. LIMBURG** Hr. v. STYRUM c. 1450-1506		IV/2 **ELISABETH v. REICHENSTEIN** † 1529		IV/3 **HENRICH v. WISCH** † 1514		IV/4 **WALBURGA** Gvn. v. BERGH Vr. v. WISCH † 1547	
∞ 1487						∞ 1495	
III/1 **GEORG (JÜRGEN)** Gf. v. LIMBURG Hr. v. STIRUM c. 1500-1553				III/2 **IRMGARD v. WISCH** Gvn. v. BRONCKHORST Vr. v. WISCH en BORCULO c. 1520-1583			
∞ 7-1-1539							
II/1 **HERMANN GEORG** GF. v. LIMBURG en BRONCKHORST HR. v. STIRUM, WISCH en BORCULO 1540-1574							
∞ 7-6							
* 1564						**AGNES Gvn. v.** ABDIS v. ELTEN, VREDEN v. FRECKENHORST	

V/9 V/10 V/11 V/12 V/13 V/14 V/15 V/16

JOHANN V	ELISABETH	BERNHARD	ANNA	KARL	FELICITAS	JOHAN	KATHARINA SCHENK v. TAUTENBURG
Gf. v. HOYA „BELLICOSUS"	Gvn. v. DIEPHOLZ	Ed. Hr. v. LIPPE „BELLICOSUS"	Gvn v. HOLSTEIN, SCHAUWENBURG STERNBERG	Gf v. GLEICHEN, BLANKENHEIM, EHRENSTEIN	Gvn. v. BEICHLINGE	Bg. Gf. v. DOHNA, AUERBACH	
† 1466	† 1475	1429-1511	† 1495	† 1495			
∞ 1459		∞ v. 1451					

IV/5 **JOBST**
Gf. v. HOYA-BRUCHAUSEN
† 1507

IV/6 **IRMGARD v. LIPPE**
† n 1524

∞ 1488

IV/7 **WOLFGANG**
Gf. v. GLEICHEN, BLANKENHEIM, EHRENSTEIN
† 1551

IV/8 **MAGDALENA**
Bg. Gvn. v. DOHNA

∞ 1502

III/3 **JOBST II**
Gf. v. HOYA-BRUCHAUSEN
1493-1545

III/4 **ANNA (MAGDALENA)**
Gvn. v. GLEICHEN-BLANKENHEIM
† 1545

∞ 26-7-1523

II/2 **MARIA**
GVN. v. HOYA en BRUCHAUSEN
1534-1612

-1554

LIMBURG-BRONCKHORST

en BORGHORST (1603),

† 2-1-1645

(1614)

Samenstelling: A. R Kleyn

2e LUSTRUM VAN DE AFDELING HAARLEM OP 20 MAART 1958

Na het 2e lustrum van de Afdeling Amsterdam zagen wij elkaar terug te Haarlem op 20 maart 1958 in Café-Restaurant Brinkman, waar de Haarlemse afdeling een feestelijke bijeenkomst had georganiseerd.

In de zaal was een prachtige tentoonstelling van oude handschriften, fraaie drukken en genealogische uitgaven georganiseerd, hoofdzakelijk afkomstig uit het bezit der Heren Roodenburg.

Na de feestrede van de Voorzitter, gaf de Secretaris een levendig verslag van de gebeurtenissen, die zich gedurende tien jaren in Haarlem hadden afgespeeld, welke hij besloot met onderstaande dichterlijke ontboezeming, die wij onze leden zeker niet willen onthouden :

DE GENEALOOG

De genealoog zit altijd droog
achter vergeelde documenten.
Hij zoekt in Zeeland naar een doop
en naar een doodsbericht in Drente.

Een trouwboek uit de Achterhoek
verschaft hem licht in het duister.
Zijn stamreeks streelt zijn eergevoel,
Zijn wapen is zijn luister.

Kwartieren rijen zich aaneen
tot dagen — jaren — eeuwen.....
Zijn leven „leeft" in parenteel
bij adelaars en leeuwen.

Haarlem, 20 maart 1958.

Hij speurt in 't stoffige archief
naar namen, datums, steden.....
Elk oud register is hem lief
als bouwsteen voor het heden.

De genealoog is niet zo droog
als vele mensen menen.....
Hij leeft — bewust van 't voorgeslacht —
als drager van het verleden.

Geslachten komen, gaan voorbij.....
De jeugd wordt weduwnaars en weeuwen,
Doch eind'loos stroomt door u en mij
het bloed van eeuw' tot eeuwen.

C. WIEGEL.

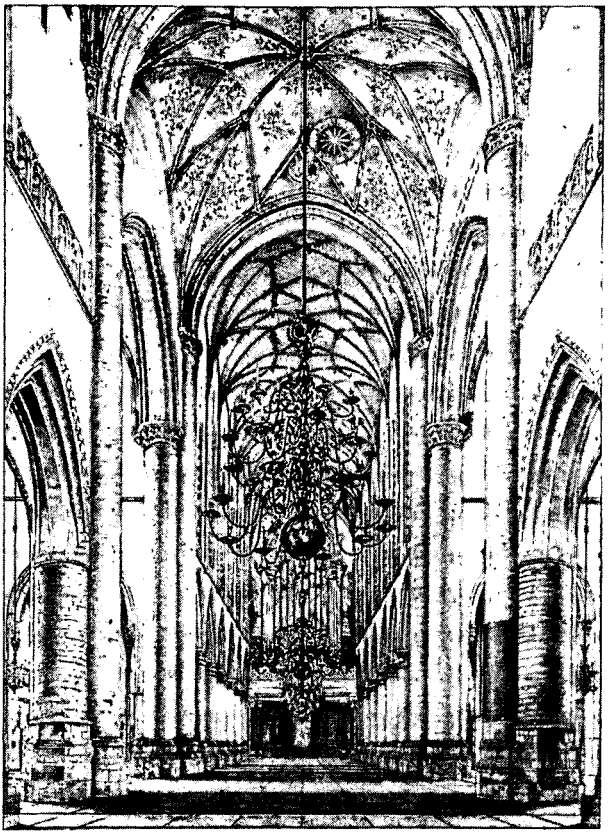

Een ander lid, de Heer *W. Horsman,* verraste de leden der Adeling Haarlem met een fraai herinneringsblad, waarop hij een afbeelding gaf van het interieur van de St. Bavo Grote Kerk te Haarlem.

Door welwillende tussenkomst van het Bestuur der Afdeling kunnen wij deze fraaie tekening hierbij reproduceren.

Mr. *de Rijk* bood ten slotte namens de feestcommissie een bedrag in enveloppe aan tot stijving van de kas.

Ook op deze bijeenkomst was bijna het gehele Hoofdbestuur der N.G.V. aanwezig, en bood Mr. *E. H. J. van Hees* de gelukwensen aan.

W. R.

Amsterdam, april 1958.

TIJDSCHRIFTEN-REVUE

Bibliothecaris: **J. J. G. Kranen, Mariëndal 5, Rozendaal (Gld.)**. Tijdschriften kunnen na aankondiging in deze Revue, aan de Leden der N.G.V. op aanvrage worden verzonden.

Ons Amsterdam, 10e Jrg. No. 4, april 1958 : Mr. *H. Westermann.* Veertig jaar „Hendrick de Keyser"; *C. de Jong Jr.* Amsterdamse walsvisvaarders in het Hoge Noorden ; Prof. *G. van Eesteren.* Tuinstad Buitenveldert ; *J. A. Groen Jr.* Amsterdam als residentie van Koning Lodewijk Napoleon ; *J. Vriese.* Deuren ; *A. L. Broer.* Rondom de hoofdstad „De Erfgooiers"; *W. Rozenbroek.* Kaarsen als tijdmeter.

De Maasgouw, Deel LXXII, 771 Jrg. No. 1 : *J. Sprenger.* Herkomsten der Sarcophagen in de Crypten der St. Servaeskerk en in het Bonnefantenmuseum te Maastricht ; *J. Th. H. de Win.* Minder bekende facetten in de Bestuursgeschiedenis van Stad en Land van Weert ; *Muusse.* Het verdwijnen van de Maastrichtse Zoutziederij.

Met gansen trou, 8e Jrg. No. 3, maart 1958 : *B. W. van Schijndel.* Genealogie der Familie Van Opzeeland ; *T. L. Boelen.* De Pastoors van Elshout ; *A. van Engelen.* Verdwenen kinderspelen.

Gruninga, 4e Jrg. januari 1958 : *A. Hoft.* Aanvullingen op de genealogie Elema ; *G. A. Brongers.* Aantekeningen in zwervende bijbeltjes ; *P. J. Ritsema.* De actie van afscheiding of wederkeering en het geslacht Ritsema.

De Nederlandsche Leeuw, 75e Jrg. No. 3, maart 1948 : *H. Lourens* en r. *F. Stokhuyzen.* Het geslacht Halder ; Tijdschriften, Boekbespreking.
dem. 75e Jrg. No. 4, april 1958 : *J. de Loos-Haaxman.* Delfse Burgers ; Mr. *H. L. Hommes.* Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande ; 23. Schaffer ; *J. J. Hooft van Huysduynen.* Lidmaten Gereformeerde Kerk te Kleef.

Orde van Sint-Jan, 9e Jrg. No. 35, april 1958 : Mededelingen van het Kapittel ; Het verlenen van hulp aan gerepatrieerde Nederlanders uit Indonesië ; Verjonging van de Adel ; „Zij die wachten".

Het Personeel Statuut, 9e Jrg. No. 3, maart 1958 : Echtscheiding en scheiding van tafel en bed in het Nederlands internationaal privaatrecht.

Der Archivar, XI Jrg. Heft 1, Januar 1958 : *E. Neusz.* Betriebsarchiv ; *H. Kownatzki.* Miszstände der Städtischen Archivverwaltung ; *R. Jauernig.* Gedanken zum kirchlichen Siegelwesen ; 36. Deutscher Archivtag ; Jhr. Dr. Graswinckel in der Archivschule Marburg ; Kirchenbücher in Ost- und Westpreuszen.

Der Deutsche Hugenott, 22. Jrg. No. 1, März 1958 : *E. C. Privat.* Brauchen wir einen Hugenotten-Verein ? Prof. Dr. *C. Durand.* Die Bartholomäus-Nacht — in heutiger Sicht.

Monatshefte für evangelische Kirchengeschichte des Rheinlandes, Jrg. VI Heft 3/4, März-April 1958 : *D. H. Müller.* Wesel als Stadt der Kirche ; *D. W. Classen.* Die Stadt Wesel ; Dr. *W. Zimmermann.* Die Grabung in der Willibrordikirche zu Wesel ; Prof. *C. Wampach.* Beziehungen zwischen Echternach und Willibrord in Wesel.

Der Familienforscher in Bayern, Franken und Schwaben, Band II, Heft 10/12, Dezember 1957 : *Georg. Meyer-Erlach.* Ahnenliste van Georg und Margaretha Meyer aus Erlach ; *E. von Glasz.* Bürgerbuch der Stadt Wunsiedel ; Johann Andreas Schmeller über seine Familie ; *A. Hänlein.* Zur genealogie der Barockbaumeister Zwerger aus Schliersee, u.s.w.

Der Grafschafter, Jrg. 1958, Folge 62, März : *Nonno de Vries.* Die Entwicklung der Bauerschaft Wilsum ; *Karel Naber.* Der Neuenhauser Kanal ; *Ludwig Sager.* Altersversorgung auf dem Hof : 1804.

Hepp'sche Familien-Nachrichten, No. 28 April 1958 : Adressen-Verzeichnis der Namensträger Hepp. Stand vom 1. April 58.

Zeitschrift für Niedersächsische Familienkunde, 33. Jrg. Heft 1, Januar 1958 : *Olga Wulff.* Das Hudemannsche Haus in Wilster ; *Martin Fischer-Hübner.* Alte Namen im Kirchspiel Hohenhorn und in den Nachbarorten ; *Armin Clasen.* Alte Bauernfamilien aus Hamburgs Umgebung ; *Heinz Vietheer.* Die letzten Kirchenjuraten zu Haseldorf und ihre Familien (1690—1869).

The Detroit Society for Genealogical Research, Magazine, Spring 1958 : Journey into Childhood ; Descendants of Edward Movers of Newbury ; Some descendants of Robert Bartlett ; Ancestry and Descendants of Mathew Busey of North Carolina ; Records of the Fort Street Presbijterian Church, Detroit ; Inscriptions from St. Patrick's Cemetery, Town of Winfield ; Marriage Records from Evangelical Magazine and Gospel Advocate, 1831.

Bij gelegenheid van de „Blijde Incomste" van H.M. Koningin Elisabeth II van Groot Brittannië zijn in verschillende Dag- en Weekbladen hoogst interessante genealogische artikelen verschenen ; enige van deze bladen werden ons toegezonden :

Haagsche Courant van zaterdag 15 maart '58 : Wassenaar stamland van Koningin Elizabeth II, waarbij de stamreeks vanaf Philip, Hr. van Wassenaar, 1200—1958.
De Nieuwe Limburger, van vrijdag 14 maart 1958 : Er bestaat verwantschap tussen Engelse Koningshuis en Nederlandse Oranjehuis.
Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant, van zaterdag 22 maart 1958 : Koningin Elizabeth heeft Overijssels bloed in de aderen.
Haarlems Dagblad, Oprecht Haarlemsche Courant, van zaterdag 22 maart 1958 : De koninklijke gastvrouwe en haar beide hoge gasten vereend in Nassau-Oranje, met drie zeer goede stamreeksen.
Nieuw Utrechts Dagblad, van donderdag 20 maart 1958 : Stamboom van Johan, Graaf van Nassau, tot Philip, Hertog van Edinburgh, leidt dwars door onze vaderlandse historie, met drie zeer fraaie stamreeksen. Alle van een ons zeer welbekende hand, verlucht met talrijke fraaie wapens en portretten.
Het Centrum (Utrecht), van zaterdag 22 maart 1958 : Nederlandse voorouders van Koningin Elizabeth (Buren en Culemborg).
Het Vaderland, van zaterdag 22 maart 1958 : Merkwaardig afstammingsoverzicht van Koningin Elizabeth II en van Prins Philip uit Jan Willem Friso.
De Volkskrant, van dinsdag 25 maart 1958 : Nauwste graad van (dubbele) verwantschap van de Koninginnen Juliana en Elizabeth.
Het Binnenhof, van zaterdag 22 maart 1958 : Nederlandse afkomst van de Britse Vorstin.
Zeeuwsch Dagblad, van woensdag 26 maart 1958 : Koningin Elizabeth en Prins Philip afstamming van oud Zeeuws geslacht.
Nieuwe Haagse Courant, van zaterdag 22 maart 1958 : Zeer oud zegel vertelt van Vorstenhuizen.
De Tijd, van zaterdag 22 maart 1958 : Elizabeth afstammelinge van Gijsbrecht van Amstel.

Het Gemeente-Archief van Amsterdam heeft aan H.M. de Koningin van Engeland aangeboden op 25 maart 1958 te Amsterdam een boek van 32 pagina's in de Nederlandse en Engelse talen van de hand van de Adjunct gemeente-archivaris Mejuffrouw dr. *Isabella H. van Eeghen,* getiteld : Een Amsterdamse Burgemeesterdochter — van *Rembrandt* — in Buckingham Palace. Naast de zeer fraaie, gedistingeerde uitvoering moet de inhoud van dit boek aan H.M. de Koningin van Engeland een groot genoegen verschaft hebben, gehecht als zij is aan de prachtige schilderijen die in Buckingham Palace aanwezig zijn. Mejuffrouw *Van Eeghen* geeft in het boek ruime genealogische gegevens betreffende *Agatha Bas* en haar echtgenoot *Nicolaas van Bambeeck* ; zij volgde het portret langs de weg, die het moest gaan tot het in 1819 door de Engelse Koning werd gekocht en dus voor goed Nederland had verlaten.

Wij wensen de schrijfster en het Amsterdam Gemeente-Archief geluk met de goede gedachte, die tot de uitgave van dit belangrijke boek geleid heeft en ongetwijfeld aan de Engelse Koningin een prettige herinnering aan Amsterdam zal laten houden.

Amsterdam, april 1958. W. D. H. ROSIER.

VRAGENRUBRIEK

Deze rubriek staat ten dienste van een ieder, die met zijn onderzoek is vastgelopen, dan wel diegenen, die met andere personen verbinding zoeken op genealogisch en heraldisch gebied.

De vragen zijn uitsluitend in te zenden aan de Redacteur van Gens Nostra, Postbus 976, Amsterdam-C.

Deze rubriek is uitsluitend voor leden der N.G.V., die zich reeds desbetreffend met **de Contractdienst in verbinding stelden.**

Men wordt wel zeer dringend verzocht het papier, waarop de vragen worden ingezonden, slechts **aan één zijde** te beschrijven.

CXXIX. HARTOG.

Wie kan mij inlichten over de voorouders van *Leendert Aerts Hartog,* geb. 18-3-1663 te Barendrecht geh. 6-11-1680 met *Sytje Huugen Bosert* (*Bootsert*) te Rotterdam.

Van *Leendert A. H.* zijn mij alle rechtstreekse nazaten bekend tot heden.

A. HARTOG, Waalstraat 36, Vlaardingen.

CXXX. PLATERINK — PLAATERINK — PLATERINCK.

a. Op 3 maart 1700 huwt *Derck Jansen,* zoon van *Jan ten Marsche* met *Derckjen Willems,* dochter van *Willem* (op) *Platerinck* te Verwolde (onder Laren Gld.). *Derck Jansen* is geboren in 1674 eveneens in Verwolde. Wie kan mij helpen aan de geboortedatum van *Derckjen Willems Platerinck* en verdere inlichtingen omtrent het geslacht *Platerink.* Naamswisseling is niet uitgesloten.

b. Voorts zoek ik nog de overlijdensdatum van *Zwier Veltkamp,* geboren 12 april 1744 te Verwolde. Deze huwt op 13 mei 1770 met *Derksken Platerink,* geboren 14 december 1749 en overleden 4 april 1774. *Zwier Veltkamp* treedt in laatst genoemd jaar (1774) voor de tweede maal in het huwelijk onder de naam *Zwier Platerink* met *Trijntjen de Maag.*

Mej. M. J. G. PLATERINK, Hogerbeetsstraat 3a, Rotterdam-Blijdorp.

CXXXI.

a. BERMAN—BURGERS :

Gevraagd gegevens over het echtpaar *Jan Berman* (*Bereman, Berreman*), j.m. geboren in Saxen en *Geertrui Burgers,* j.d. geboren te 's Hage, wonende in de Weste Wagenstraat, gehuwd te Rotterdam 16 sept. 1764. Haar doop- en geboortedatum werd door mij te 's-Gravenhage niet aangetroffen. Hij was mogelijk een militair. Is er iets bekend over een Saksisch regiment in Holland in die tijd ?

b. BUYS—CORNELIS :

Gevraagd gegevens over het echtpaar *Jan Pietersz Buys* en *Aafje Cornelis.* Zij zijn mogelijk afkomstig uit West-Friesland. Zij lieten op 5 aug. 1752 in Oosterend op Texel een dochter *Trijntje Jansd. Buys* dopen.

c. VAN ELSEN :

Gevraagd gegevens over *Pieter Godvriend van Elsen* (overleden Middelburg 15 nov. 1796) en zijn vrouw (naam onbekend). Hij had een dochter *Dora van Elsen,* geboren te Middelburg omstreeks 1772.

d. GORTER :

Gevraagd gegevens over *Dirk Jacobsz. Gorter.* Hij trouwde in Den Burg op Texel 9 dec. 1764 met *Harmpje Cornelisd. van Sittert.* (Zij werd gedoopt in Den Burg 26 nov. 1741).

e. IN 'T HOUT—VAN DER WINT.

Gevraagd gegevens over het echtpaar *Gerrit in 't Hout* en *Johanna van der Wint.* Zij lieten te Nieuwerkerk a/d IJssel op 7 sept. 1766 een zoon *Pieter in 't Hout* dopen.

f. NOLL-LORSBACH :

Gevraagd gegevens over het echtpaar *Jan Dirk Noll* (*Johann Dietrich Noll*) en *Juliana Lorsbach*. Zij hadden een dochter *Maria Elisabeth Noll*, die te Middelburg op 8 april 1764 gedoopt werd. Peter en Meter bij deze doop waren *Hendrik Lorsbach* en *Maria Lorsbach*.

g. QUICK-KRAUTZIN :

Gevraagd gegevens over het echtpaar *Johan Jürge Quick* en *Clara Krautzin*. Zij worden zonder nadere gegevens vermeld in de genealogie *Betz*, Ned. Patr. VIII. Zij lieten o.a. twee dochters na, waarvan één *Gerharda Maria Kwik* geboren werd omstreeks 1736, mogelijk te Gorinchem.

h. SANTWIJCK-KLAASEN :

Gevraagd gegevens over het echtpaar *Willem van Santwijck* en *Hendrina Klaasen*. Zij lieten op 3 mei 1778 te Tiel een dochter *Catharina van Santwijk* dopen.

i. VAN DER WERF-MAARTENS :

Gevraagd gegevens over *Dirk* (*Harms*) *van der Werf*(*f*) en *Geertje Maartens* (gehuwd voor 1752; waar en wanneer ?) Hij woonde na 1752 op Texel en hertrouwde aldaar op 28 aug. 1767 met *Barber Siegers*. Hij heeft zich vermoedelijk op jeugdige leeftijd op Texel gevestigd. Gaarna opgave van plaatsen waar de naam *van der Werf* nog meer voorkomt in die tijd.

H. A. C. W. VAN WIJK.

CXXXII.

a. HOBOS

Cornelis Andriesz Hobos trouwde 17-8-1704 voor schepenen van Haarlem als „Wed. van *Weert*" met *Catharijn Engels*, j.d. van Toor. Op 13-1-1697 fungeerde hij als peter bij de R.K. doop van *Joannes Joosten* te Heemstede. Na overlijden van zijn 2e vrouw huwde hij *Antje Caspers* met wie hij 17-1-1736 een testament maakte ten overstaan van nots. *J. Beuns* te Haarlem. Zij woonden toen buiten de Schalkwijkerpoort onder de jurisdictie van Haarlem. Na 1736 nam hij de naam *Ho*(*o*)*genbos*(*ch*) aan. Wie kan mij inlichten over de plaats en datum van overlijden van de 1e vrouw; idem van de 2e vrouw; plaats en datum van het 3e huwelijk.

b. HOBES.

Het R.K. doopboek van Heemstede vermeld op 24-10-1726 de doop van *Geertruid*, dr. van *Jan France* en *Jannetje Thijse Hoobes*. Getuigen: *Gerrit Thijs Hobes* en *Marijtje Thijs Hobes*. Wie kan mij inlichtingen verstrekken over de herkomst van deze fam. *Hobes* en over haar nageslacht ?

c. HOGENBOS.

Elisabet Hogenbos, j.d. van Haarlem, trouwde 30-5-1745 voor schepenen van Haarlem met *Hendrik Engels*, j.m. van Venlo. Wie kan mij inlichten over de geboorteplaats en datum en de ouders van dit bruidspaar.

d. HOGENBOS.

Op 29-10-1769 werd te Heemstede R.K. gedoopt *Johannes*, zn. van *Cornelis ten Beste* en *Adriaantje Hogenbos*. Wanneer en waar werd *Ariaantje Hogenbos* geboren, wie waren haar ouders, waar en wanneer huwde zij ?

M. HOOGENBOSCH, Koningstraat 91, Den Helder.

CXXXIII. DIXHOORN.

Wie kan mij gegevens verstrekken omtrent de herkomst van het geslacht van *Dixhoorn*. In rechte lijn vond ik *Logier van Dixhoorn*, die in 1712 in Hoedekenskerke de geboorte van een zoon aangaf. Zijn vader, *Janis Logiersz*, was hierbij getuige. Omtrent de herkomst van deze personen valt in doop-, trouw- of begraafregisters van Hoedekenskerke niets te ontdekken.

C. J. VAN DIXHOORN, Burg. Vergroesenstraat 4, Bergen op Zoom.

CXXIV. RIJNIERSE.

Welke familie *Rijnierse* voert het wapen Rijnierse, dat beschreven wordt in het Armorial Général van Rietstap ?

J. J. GERRETZEN, Stadhouderslaan 2, Bussum.

ANTWOORDEN

Antwoord op vraag XLV Gens Nostra nov. 1956.

Geref. Hoorn (N.H.) ondertr. 22-8 geh. 6-9-1699 *Jan Verheij* j.m. van Amsterdam, won. op de Koornmarkt en *Cornelia Raats,* j.d. van Dordrecht, won. op de Koornmarkt.

Geref. Hoorn N.H. Doop 25-2-1707 *Dirk,* zoon van *Willem Verheij* en *Dieuwertje Jans.*

Scheveningen. P. J. RITSEMA.

CXXV. KEDDEN.

In 1546 getuigen *Gerrit Hassinck, Ewalt van Dyck, Jacob van Hassinck, Reynt ter Varent, Wynant Weynck, Wijnant Warnsinck* en *Henrick Kedde* o.a. „dat hen kundich is ende duckwerts gesien hebben als die Geldersche ende Stichtsche ofte die van Seventer tegen malcanderen dagen solden, dat dan die Gelresche plegen te komen bis an den Coerhuis, voer die regnyt ofte landtweer an den Zutphenschen syden des selven coerhuys ind regniten end bleven elck also op oerer aerden ende landtschappen wes ter tyt toe, dat sy malcanderen gefeillicht hadden om an die eene of an die andere syde by den anderen te mogen komen„. Het komt mij voor, dat bovengenoemde ooggetuigen wel omwonenden" van het Koerhuis zullen zijn geweest. De naam *Hassinck* wijst ook sterk op herkomst uit Epse. Epse behoorde kerkelijk tot de Bergkerk te Deventer. Daar de doop van *Gerhard Kedden* niet te Deventer werd gevonden, zal hij dus wel niet uit Epse afkomstig zijn. Misschien geven de archieven van Bathen (Rijksarchief Zwolle) of Gorssel (Rijksarchief Arnhem) nog aanwijzingen.

Singel 6, Den Helder. W. ENTERMAN.

1958. Januarheft. S. 24

CXVI f.

Grimm, 1. *Hindrich Grimm* ged. *Nienhues* 1.1.1719.
2. *Hendrich Grimm* Bgm. geb. 1680. oo
3. *Gesina Lübeley.*
4. *Jan Hendrik Grimm* geb. 1648.
5. *Anna Gesina Danckelmann.*
6. *Jan Lübeley* gest. 24.5.1718.
7. *Johanna Grimm* geb. *1659,* gest. .....1728.
8. *Henrich Grimm* oo 1) *Gesina Keller* oo 2)
9. *Getrud Muntz.*
10. *Jan Danckelmann.*
11. ..... *Metting.*
12. *Egbert Lübbeley.*
13. *Gesina Oelen.*
14. *Henrich Grimm* = 8.
15. *Gertrud Muntz* = 9.
16. *Hermann Evertz* offte *Grimme,* geb. ± 1580, gest. nach 1644, oo 2) *Marg. Von Holthausen* oo 1).
17. *Anna Krull.*
24. *Egbert Lübbeley.*
25. *Gertrud Willems.*
26. *Egbert Oolen.*
27. *Margarete Stavermann.*
28—31 = 16—19.
32. *Henrich Evertzseit* 1589 Bürger in Schüttorf. urkundlich: 1591, 1619, 1629

Antwoord CXVI f. S. 24 en 47.

1. *Harmanna Lubeley.*
2. *Gerrit Lubeley* oo 27.3.1712.
3. *Sophia Maria Keller,* gest. 13.4.1743.
4. *Egbert Lubeley* oo
5. *Margarethe Bertlinck, Griettin Bertlingh* winnt borgerschap in Neuenhaus anno 1663.
6. Dr jur utr. *Willem Keller,* Advocat in Lingen.
7. *Sienke Mettingh* (volgens anderen: *Sienke Veldman* uit Groningen of Freule *van Beyma).*
8. *Egbert Lubeley* in Neuenhaus. oo
9. *Gesine Oelen,* of *Geessien van Oolen.* 1653.
10. *Gert Bertelingh.*
11.

12. *Johan Keller* geb. Rheine i. Westf. 31.5.1615, Koopman te Neuenhaus.
13. *Maria Mettingh.*
16. *Egbert Lubeley.* oo Neuenhaus
17. *Gertruyd Willems.*
18. *Egbert Oelen* oo Neuenhaus
19. *Margarethe Stavermann.*
24. *Henrich Keller* oo Neuenhaus
25. *Geertruyd van Dorsten*

alles volgens familiepapieren. *Grins* is natuurlijk drukfout voor *Grim* of *Grimm.* Men vergelijke ook *Haga,* Repertorium op de Leenprotokollen van het Huis *Heeckeren* (bij Goor) (1647—1797) Deventer, de Lange 1948, f. 32.

Aantwoord LXIV. Hieru vergleiche man auch : *Edel.* Vom Geschlecht der von *Schoneveld* in der Grafschaft Bentheim. Jahrbuch des Heimatvereins der Grafschaft Bentheim 1958, S. 44—50.

Antwoord CXVI. *Comes. James William de Comes,* Apotheker in New York oo daselbst *Margarethe Elise Edel,* geb. Osnabrück 10.7.1825, Tochter des Premierlieutenants *Heinrich Jacob Edel* und *Johanne Westermann* (vgl. D.G.B. Bd. 70, S. 159). Der Name *Comes* kann auch die lateinische Übersetzung sein von *Greve* oder *Graf, Graff. Coomans* auch statt *Coymans* auf einer Endekoy.

Dr. L. EDEL, Quendorf über Salzbergen.

CXVI d. *Hollenbergh.* In plaats van Wernolt moet het rechte Wermolt heten.

C.V. *Koch.* Als een persoonlijke inzichtname van de kerkboeken van de stiftskerke en de stadskerke van Bad Hersfeld niet verder helpen, moeten de boeken der dorpen van het *vorstendom Hersfeld* aan de beurt komen.

Dr. LUDWIG EDEL, Quendorf über Salzbergen.

AANVULLINGEN EN WIJZIGINGEN OP DE LEDENLIJST

Nieuwe leden:

2008. Bus, Ad. N., Piet Heinlaan 13, Bussum,
2009. Bant Wzn., Klaas, Wagenmakersweg 16, Groet (gem. Schoorl).
2010. Hart de Ruyter, Prof. Dr. Th., Rijksstraatweg 249, Haren Gn.
2011. Delcour, S., Woonark „Little Home", Marnixkade t/o nr. 76, Amsterdam C.
2012. Groenhuijzen, C., Maandereind 28, Ede.
2013. Kleijne-van Kooten, Mevr. J., Bosweg 18, Bennekom.
2014. Winkelmeijer, C. C., De Wildwal, Lunteren.
2015. Delforterie, C. W., Maresingel 55, Leiden.
2016. Stam, Kapelaan J. H. J. M., Hoge Ham 84, Dongen.
2017. Koelé, Jac., Prins Mauritslaan 60, 's-Gravenhage 3.
2018. Wijk, H. B. van, Rustenburgerlaan 11, Haarlem.

Adreswijzigingen:

1546. Engel, Ir. A. J., Rozenhagelaan 4, Velp.
1348. Geerling-Calland, Mw. W. A., Karel van Gelderlaan 18, Oosterbeek.
855. Boerma-Uilkens, Mw. H. A., Hobbema Flat C 28, Bilthoven.
1305. Koopman, Mr. Th., Steynstraat 3, Arnhem.
673. Breukers, P. M. H., Steinengraben 51, Basel, Zwitserland.
1406. Bremmer, O. P. L., Noordzijde 7, Bodegraven.
1652. Karssenberg, Drs. G., Maaslaan 26, Groningen.
837. Hengstmengel, P., Maaslaan 31, Groningen.
1892. Fornerod, Ir. W. P., van der Lelystraat 69, Delft.
1178. Amersfoort, A. C., Lindelaan 249, Rijswijk Z.H.
194. Grind, H. van der, Brink 23, Houten.
747. Klaver- van Outshoorn, Mevr. de Wed. Ds. A., Huize „Avondzon", Hoofdstraat 12, Velp.
306. Gravendeel, D. W., Ornsteinsingel 4, Utrecht.
1234. Gast, Mr. A., Beethovenlaan 21, Leidschendam.
705. Slikkerveer Lz., Pl., Duinflat 3, Heliotrooplaan 386, 's-Gravenhage-Loosduinen.

Rectificatie:

In de ledenlijst in het februarinummer van Gens Nostra is een fout geslopen n.l. nr. 1946 heet niet Memsing doch Hemsing.